

# PREPIH

06 OD JAVNOSTI ODVIŠEN ČASOPIS  
92 31. MAREC 1992, CENA 60 SLT





# OD KOD KAMELEONI

Ni tako malo ljudi, ki verjamejo v reinkarnacijo in seveda priznavajo, da so bili v nekem prejšnjem življenju osli, ribe, čebelice ali pa metulji. Ali pa da bodo v nekem prihodnjem vodili Združene države Amerike, srkali medicino kot kolibriji ali pa kot sloni prijateljevali z miškami. Verjeti v reinkarnacijo je tako nekaj najne-

verjetnejšega za življenje, ki ga živimo tu in zdaj, pa tudi eden najlepših pobegov, ki si jih lahko privoščimo. Seveda, če z življenjem tu in zdaj morda nismo zadovoljni. Na robu verjetnega si tako privoščimo misel na sedmico na lotu in po žrebu zdrknemo v Riharda Levjesrčnega. Ali v ptičko na vejici čez osemindeset gnezdenj.

Žal ali na srečo je reinkarnacija vezana na eno samo življenje, s svojim začetkom in koncem. In še bolj žal, na tisto vmes. Tu in zdaj, ki mu uiti brez nasilnega ali naravnega konca ne moreš. Svobode o kateri v tem času mnogi sanjajo tako ni in do kolibrija in medicine se ne prikoplješ kar tako. V tem življenju si tu in zdaj, ujet v svojem bivanju, v prostoru in evoluciji. Če slučajno po nesreči ne padeš celo v kakšno revolucijo. V nekaj, čemur bodo učenjaki rekli zgodovina, v nekaj na kar nimaš vpliva, v nekaj, kar te je zalotilo kot pravoverca, krivoverca, konja,

mušico, mesarja, ovco... Karte tu in zdaj preganja ali utaplja v blagostanju, v nesreči ali zadovoljstvu. Vedno ti je na voljo le vera v reinkarnacijo.

Ker na žalost mnogi za reinkarnacijo niti ne vedo, se znajdejo kot se pač lahko. Že z uporabo prisposodob si olajšajo dušo, nadenejo svojim prijateljem in svojim sovražnikom ustrezna imena, mnogi celo že kot ljudje lajajo, grizejo, ubijajo, se slinijo... Skratka, gredo se perverzno varianto reinkarnacije - tu in zdaj. In če so nekateri kameleoni se ve, gre za preživetje.

it

## OBVEZNA SMER





# POZDRAVLJENA KOROŠKA, kjerkoli si že!

Hemingwayu se je nekoč utrnila lepa misel: »Kdor misli le nase, misli odločno preveč.« In tudi na Koroško počasi pljuska val predvolilnega boja, za katerega je v slovenskem prostoru značilno, da protagonisti posameznih strank preveč mislijo, kajti večina pač misli nase in za svojo stranko, predvolilne obljube pa so tako lahko pokvarljivo blago. Zato si v tem obdobju velja zapomniti, kaj so posamezniki že obljubljali in predvsem – kaj so naredili. Tudi v našo, od centra mnogokrat pozabljeno Koroško v zadnjem času kar v četici prihajajo ministri ali strokovnjaki prvaki in ljudem ponovno dajejo možnost, da si jih ogledajo поблиže, ne samo s TV ekranov. Na Koroškem je bil Pučnik, prišel je Drnovšek in vrsta ministrov: Osterc, Vencelj, Voljč.

## DRAVOGRAJSKI SKANDALČEK

Vse kaže, da so preveč mislili tudi v dravograjskem občinskem vrhu, kjer so si z blokado ceste na Meži pač naredili lepo sramoto. Disharmonija med županom in predsednikom občinske vlade je že dolgo znana, vendar je ne kaže manifestirati na tako banalen način, in občina ne more dobro funkcionirati, če se ne razumejo v samem vrhu, če se ustvarjajo tabori in iščejo zavezništva, nagajanje ali pobalinstvo pa postaja temeljna metoda političnega boja. Škandali so hrana medijev in vesoljna Slovenija nas mnogokrat spozna prav po tem.

## IZKORISTITI EKOLOŠKE DANOSTI

In Slovenija, mnogokrat blede mati, na Koroško sploh ne pozablja: na zemljevidu Koroške so nam zarisali štiri črne pike, kjer bi lahko postavili odlagališče za jedrske odpadke, Slovenija menda nujno potrebuje diabaz in menda je Javorje pri Črni spet najugodnejša lokacija. Ne smemo se čuditi, če bi iz Ljubljane prišla še kakšna tretja pobuda, kjer

je Koroška spet oh in ah najprimernejša, ljudstvo pa najbolj pohlevno. Metoda je znana: regijo spraviti na kolena, potem pa pridejo odrešniki iz Ljubljane in ponudijo rešitev. Doslej smo dihal žveplo in uživali prah kar tako, sedaj nam za to ponujajo celo plačilo, rento. Torej – napredek je viden.

In Koroški se po vsem tem odprejo imenitne možnosti za razvoj turizma, poimenujmo ga kar eko-turizem. Slovence in Evropo bomo lahko vabili na Koroško kot v regijo ali deželo, kjer je industrija preko vseh razumnih meja načela ravnovesje v naravi, turisti se bodo o tem lahko prepričali na lastne oči in za to kajpak tudi plačali. To dejstvo je pač treba tržiti, morda z ekološko turistično transverzalo: ta se bi lahko začela v Javorju ob dnevnem kopu diabaza, nadaljevala po Javorski dolini do kmeta Matvoza, ki je že v dvajsetih letih tega stoletja opozoril na propadanje gozdov zaradi mežiškega rudnika in dobil tudi tožbo. Pot se kajpak nadaljuje v Dolino smrti, ta prekrasen spomenik Zgornje mežiške doline, v Žerjavu je predvidena vegetarijanska pojedina s težkimi kovinami, sledi ogled akumulatorskega hribovja ob cesti Mežica–Črna, v Mežici pa je postanek ob plinski postaji (saj so plin v Mežico pripeljali samo zaradi lepšega, ljudje pa se še vedno dušijo v žveplenem koktejlju). Atrakcija bo seveda odlagališča RAO v Zgornji Jamnici, kjer je za ogled predvidena vstopnina. Zgornja Jamnica kot turistični kraj s tem odlagališčem resnično veliko pridobiva. V ravenski železarni je predviden zaključek z majhno strokovno ekskurzijo, kajti v tem podjetju je veliko ekološko izobraženega in osveščenega kadra.

Znana sintagma »Izkoristiti naravne danosti« se tudi na tem področju uresničuje, in sebi pripišimo, če tega ne bomo izkoristili. Kakorkoli že, pozdravljeni Korošci, kjerkoli ste že.

Miro Petek

## IZ VSEBINE

Pota in  
stranpota  
srednjega  
šolstva

str. 4–5

Skrivnost  
vojašnice  
Bukovje

str. 6–7

Železarna  
Stražišču  
ne da spati

str. 8–9

Javorčani  
ne dajo  
diabaza

str. 10–11

Umetnine  
mojstra  
Pergerja

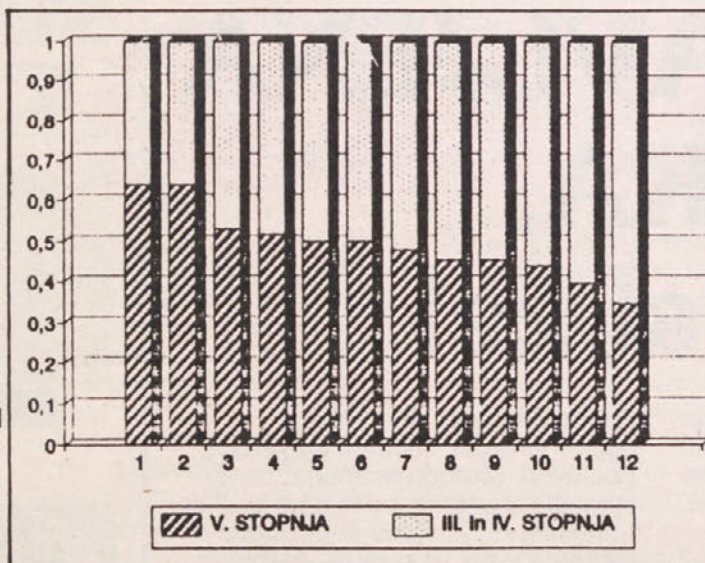
str. 18–19

Na naslovni strani:  
POMLAD

Foto: Futy



# »NA KON-



- 1 - Obalno - kraška regija
- 2 - Ljubljanska regija
- 3 - Pomurska regija
- 4 - Severno - primorska regija
- 5 - Kraško - notranjska regija
- 6 - Celjska regija
- 7 - Mariborska regija
- 8 - Dolenjska regija
- 9 - Posavska regija
- 10 - Gorenjska regija
- 11 - KOROŠKA REGIJA
- 12 - Zasavsko - revirska regija

# CU BOMO VSI PA- METNI, A NA ŽA- LOST BREZPOSELNI«

**Vemo: dr. Peter Vencelj je minister za šolstvo Republike Slovenije, človek torej, ki bi s svojo avtoriteto in avtoriteto argumentov, ki mu jih morajo pripraviti njegove službe, lahko razrešil marsikatero dilemo okrog mreže srednjih šol na Koroškem ali natančneje - dilemo okrog druge koroške gimnazije. Vencelj te odločnosti, ki bi jo pričakovali od ministra, ni pokazal; dejal je, da se ne bi rad postavil v vlogo človeka, ki bi moral o tem odločati. Ob tem se postavlja kar nekaj vprašanj. Najprej, ali se morda Vencelj boji zamere z ene (slovenjgraške) ali iz druge (ravenske) strani? Dalje, ali so ministri svetovalci strokovno tako šibki, da ne zmorejo pripraviti predloga, ki bi ga tudi minister lahko javno zagovarjal? In končno, ali so argumenti ene in druge strani toliko enakovredni, da je takšno odločitev res težko sprejeti.**

Ko je bil oni dan dr. Vencelj na okrogli mizi v Slovenj Gradcu (pogovarjali so se kajpada o problemih srednjega šolstva na Koroškem ali, natančneje, o drugi koroški gimnaziji), je morda nehote razkril, kako nastaja slovenska mreža srednjih šol. Ko sta se z namestnikom Maksom Westrom udeležila podobne razprave na Jesenicah, sta si želela, da bi se čim prej in cela vrnila v Ljubljano. Jeseničanom so namreč hoteli odvzeti srednjo zdravstveno šolo, vendar so Gorenjci

povzdignili glas in z argumenti moči "prepričali" ministra, da vsaj za določen čas to šolo še pusti. Ko se je Vencelj vračal proti Ljubljani, pa je namestniku Westru dejal, da »če ostane zdravstvena usmeritev na Jesenicah, potem mora ostati tudi v Slovenj Gradcu«. Ergo: politika ima še vedno prednost pred stroko.

## Argumenti ZA in PROTI

Zdravstvena šola in njeno napovedano ukinjanje pa je "izvirni greh" (tako Silva Vaupot, ravnateljica slovenjgraške srednje šole) razmišljanj o drugi Koroški gimnaziji. »Ob napovedani ukinitvi zdravstvene šole smo iskali nadomestni program; iščeš pač tisto, kar je bolj kakovostno, izhajali pa smo tudi iz dejstva, da ne smemo omejiti in okrniti vpisa na peti stopnji. Poleg tega sta ekonomski in zdravstveni tehnik precej specializirani usmeritvi in smo iskali še

splošnejši program,« pravi Silva Vaupot, ravnateljica na srednji šoli Slovenj Gradec. Vaupotova tudi dodaja, da imajo za bodočo gimnazijo vse prostorske in kadrovske pogoje. Dodatna stavba (stara osnovna šola) bo omogočila ločitev poklicnih šol od tistih za peto stopnjo in šolanje na peti stopnji ostaja v dosedanji zgradbi, kjer so tudi specializirane učilnice. Do novega šolskega leta bi zagotovili tudi ustrezne kadre za matematiko in fiziko, saj so jim ponudili tudi občin-



ska stanovanja.

**Javnomnenjska raziskava mariborskega SPEM-a** (opravljena je bila 30.10.1991) nedvomno kaže zanimanje Slovenjgradčanov za šolanje na slovenjgraški gimnaziji, kjer bi po teh podatkih lahko zapolnili dva do tri razrede. (Mimogrede: v Mežiški dolini tej raziskavi ne priznavajo relevantnosti, saj po njihovem le potrjuje želje in pričakovanja naročnika).



**Tone Golčer**

V uvodu omenjena nedorečenost ministrstva za šolstvo je po svoje tudi povzročila in omogočila, da se je vprašanje druge koroške gimnazije spolitiziralo in spustilo na raven odnosa dveh občin, dveh srednjih šol. Mnenje proforskega zbora ravenske gimnazije, ki ga zastopa profesor **Tone Golčer**, je znano že nekaj časa in ostaja nespremenjeno: »**Zadnjih nekaj let se v gimnazijo na Ravnah vpisuje okoli 200 učencev iz koroških osnovnih šol. V šolskem letu 1991/92 pa se jih je vpisalo 224, kar predstavlja s tistimi učenci, ki so se vpisali na gimnazijo v Mariboru in Velenju, okoli 25 % osmošolcev iz Koroške. Na gimnaziji Ravne smo mnenja, da je tak procent vključenosti mladih v gimnazijo v sedanjem času dovolj visok.**

Učiteljski zbor gimnazije Ravne je tudi prepričan, da je za koroško krajino (okoli 70 tisoč prebivalcev) ob soseščini gimnazij v Mariboru in Velenju dovolj ena gimnazija. Gimnazija Ravne ima trenutno 24 oddelkov in 767 dijakov v eni izmeni. Je dobro opremljena in 100 odstotno zasedena s kadri s predpisano izobrazbo.

V eni izmeni lahko obiskuje šolo 28 oddelkov ali okoli 900 dijakov. Poleg tega je lokacija

**Ravne zelo ugodna, saj znaša najdaljši radius šolskega okoliša okoli 25 kilometrov (Črna, Radlje ob Dravi, Slovenj Gradec-Smartno-Podgorje). Šola pa ima v soseščini tudi bogato študijsko knjižnico.**

**Ce bi začela z delom gimnazija v Slovenj Gradcu, bi gimnazija na Ravnah izgubila najmanj za dva oddelka učencev. Tako ne bi bili več smotno izkoriščeni šolski prostori in kadri.**

Argumentov Ravne kontra Slovenj Gradec ali Slovenj Gradec kontra Ravne pa je še več. Ravenčani trdijo, da je nesmotno imeti dve gimnaziji na tako malem prostoru (temu se pridružuje tudi Vencelj), preveč gimnazijcev pa pomeni tudi inflacijo tega programa. V Evropi veljajo normativi, da je godnih za ta program od 20 do 25 odstotkov populacije. V Sloveniji obiskuje gimnazijske programe 22 odstotkov populacije, na Koroškem 20 odstotkov.

Slovenj Gradec vrača: šole, ki vpisujejo po sedem, osem ali devet prvih letnikov in imajo po 800 ali 900 učencev, so podobne kombinatom in ne šolam in so zelo težko obvladljiva. Poleg tega bi gimnazijska konkurenca v Slovenj Gradcu zelo blagodejno vplivala na Ravne in njeno gimnazijo, ki ji je usmerjeno izobraževanje pustilo dokaj velike posledice.

## Slabe možnosti šolanja

Nekje pa so si vendarle enotni vsi Korošci in tudi minister dr. Peter Vencelj: možnosti srednjega šolanja v koroški regiji so katastrofalne, predvsem pa neustrezne. Za kovinarske poklice je za šolsko leto 1992/93 razpisanih kar 240 mest, na informativnih dnevih pa se je za to šolanje zanimalo le sedemnajst mladih Korošcev. Ker drugih možnosti ni in ko bo prišel dan odločitve, se bodo pač vpisali na kakšno od kovinarskih usmeritev, in armada brez-



**Silva Vaupot**

poselnih se bo z leti samo povečevala. Spet bomo dobili dva ali celo več oddelkov medicinskih sester, Koroška skupaj s Šaleško dolino pa jih lahko v

najbolšem primeru letno zaposli dvajset, ostale pa šolamo za dom in družino ali za tujino.

**In dodaten zaskrbljujoč podatek:** Možnosti za šolanje na peti stopnji so na Koroškem gotovo najslabše, kajti zasavsko-revirska regija, ki je po tej plati za nami, ima vendarle razmeroma blizu Ljubljano. Neustrezna mreža šol pa pomeni tudi slabo izobrazbeno strukturo v regiji, kar je spet cokla razvoja. Po zadnjih dostopnih podatkih število nezaposlenih na Koroškem znaša 2902, od tega je kar 35 odstotkov iskalec zaposlitve brez izobrazbe. Raven izobrazbe slovenskega ljudstva je že tako zelo nizka, Korošci pa smo še krepko pod slovenskim povprečjem.

Venclja pa je treba držati za besedo. Pravi namreč, da je potrebno narediti vse, da se tudi na Koroškem poveča ponudba izobraževanja na peti stopnji in menda v njegovem ministertvu nastaja tudi nekaj novih programov.

Kaj priporočam ministru za šolstvo? Na takšno vprašanje so odgovarjali slovenjgraški srednješolci in odgovori so krožili na tej okrogli mizi. Upamo, da je tudi minister prebral kakšen nasvet. Na enem od listkov pa je bil tudi stavek: »**Na koncu bomo vsi pametni, a na žalost brezposelni!**« Resnično trpka in aktualna misel, vendar je konec koncev boljše biti pameten in brezposeln kot pa neumen in še brezposeln po vrhu.

(ek)



**Pametni, a na koncu (večina) brezposelni...**





# SKRIVNOST BUKOVJA

**Vojašnica Bukovje. Zloglasna vojašnica Bukovje. Vojašnica, ki je poleti 1991 grozila, da bo Dravograd zravnala z zemljo. Vojašnica, v kateri so bili vojaki jugoslovanske armade. Ko Dravograjčanu omeniš Bukovje, ga vedno spomniš na to.**

Po vojni so bili Dravograjčani odločeni, da nikdar več vojakov v Bukovje. Naj se uporablja izključno v civilne namene. Kaj pa mislijo danes, devet mesecev po vojni?

Kam drugam naj bi šel radovednež spraševati, kot na Robindvor in Mariborsko cesto, predela Dravograda v hribu levo nad cesto, ki pelje proti Radljam. Tja so med vojno letele krogle in mine, izstreljene iz vojašnice. V primerjavi s pokanjem in grozo, ki je takrat vladala, sta danes Robindvor in Mariborska cesta čisto nekaj drugega: oaza miru in sreče. Otroci se igrajo pred hišami, odrasli vozijo premog v klet, čistijo dimnike, prekopavajo vrtove...

**Nada Hanže**, Robindvor: »Danes je vojašnica Bukovje verjetno čisto drugačna, kot je bila pred vojno. Nanjo gledam z lepšimi občutki kot pa takrat, ko je za nas predstavljala zgolj strah. Tega, da bo pripadla ministrstvu za obrambo, doslej nisem vedela. Nam so obljubili, da

bodo ta objekt namenjen predvsem za sprehajališče za starejše ljudi, za gostinske usluge in drugo. Sem proti temu, da se namenja za vojaške zadeve. Verjetno pa mi navadni državljani na vse skupaj ne moremo vplivati.«

**Jože Mlinšek**, Robindvor: »Veliko je idej, kako bi lahko to vojašnico uporabili v civilne namene: restavracija, športni center, konjenstvo, saj še obstaja konjušnica – lahko bi privabili veliko turistov. Sliši pa se, da se veliko ne da narediti in da bodo vojašnico dobile vojaške oblasti. To je žalostno, saj je na lepem kraju in je zgodovinsko kulturna znamenitost. Take stavbe je škoda za vojaške namene. Če pa že bodo v njej vojaki, upam, da ne bodo takšni kot so bili prejšnji.«

**Viktorija Peši**, Mariborska cesta: »Sedaj smo veliko bolj sproščeni in mirni. Želimo si, da bi Bukovje nekdo prevzel, da tam ne bi bilo vojske. Če pa bodo slovenski vojaki, pa tudi nimam nič proti. Slovenskih vojakov se ne bojim tako kot prej onih.«

**Betka Kolebrant**, Mariborska cesta (Njihova hiša je med vojno utrpela veliko škodo, saj so se je polastili sovražni vojaki in jo razdejali): »Vojašnica Bukovje je lep spomenik in mislim, da je ne bi smeli več uporabljati v vojaške namene. Služila bi lahko za kaj bolj koristnega, na primer v turistične namene. Predvsem za visoki turizem: lovce, konjeniški klub... Ne strinjam se s tem, da bi v njej nastanili vojake in mehin, da tako misli večina prebivalcev na tej strani Drave.«

**Valentin Bogošalec**, Robindvor: »Ne vem, kaj je zdaj tam, ali so naši vojaki ali kaj. Bolje je, da so, da ne bo hiša razpadla. Če bodo naši, potem se strinjam, da so.« Pri tem se Valentin negotovo ozre proti vojašnici Bukovje. Z Robindvora izgleda prav idilična: kot otoček malo pod gozdom, obdan z drevesi, tam daleč na oni strani Drave.

Če hočeš tja, moraš okrog in okrog Dravograda, čez novi most in potem levo prek železniške proge. Tja pelje razdrapana as-

faltna cesta, in kdorkoli bo že prebival v Bukovju v bodoče, bo moral najprej cesto popraviti. Po krajši vožnji skozi gozd in preko hriba nad Dravo ter mimo osamljene hiše in se znajdeš pred vojašnico. Kakšne skrivnosti so v njej?

## VOJAŠNICA BUKOVJE DANES

Prvo, kar me preseneti in kar je povsem različno od prejšnjih časov: vhodna vrata – železne rešetke – so na stečaj odprta. Na enem od treh drogov – le ti imajo vrstni red barv še jugoslovanski – se vije slovenska zastava s pravim slovenskim grbom. Iz garaže molita dva gverilsko prebarvana tovornjaka. Sicer pa je vojašnica (recimo že enkrat: bivša vojašnica) lepo obnovljen in veličasten grad. Na dvorišče zapelje rdeča »stoenka« in iz nje stopi Samo, moj someščan, v uniformi slovenske teritorialne obrambe. Povabi me v grad, kjer naletim še na teritorialca Petra. Drugih ljudi v gradu ni.

Grad je sedaj popolnoma prazen, opremljeni sta le dve sobi. Jih je pa veliko. V eni od opremljenih sob v pritličju so vojaške postelje, lepo pospravljene, miza in na njej televizor ter radio, v kotu pa še omara. To je vse. V drugi sobi, manjši, pa je pisalna miza, telefon in postelja.

Z obema slovenskima vojakoma, sicer rezervistoma, ki pa upata, da bosta lahko postala poklicna vojaka, se prijateljsko pogovarjamo. Njuna naloga je, pravita, paziti na objekt, da v njega ne bi vstopali tujci. Vsaki dve uri naredita obhod. Dokler je bila v gradu municija, jih je bilo več, sedaj pa so le še štirje, po dva v skupini, ki se menjavajo vsakih 24 ur. Kljub vsemu: v kotu sem opazil dve avtomatski puški in zaboj municije. Da, seveda, pravita, imamo bojno municijo, kako pa naj se drugače branijo. Vendar, pravi Peter, uporabijo jo lahko le v skrajni sili, če bi jih kdo napadel in bi bilo ogroženo njihovo življenje.



Vojašnica Bukovje danes – devet mesecev po vojni





### Vojašnico stražita dva slovenska vojaka

Pa še takrat lahko streljajo najprej samo v noge.

Tako torej – nekdanja vojašnica Bukovje ni več skrivnostna: v njej sta dva slovenska vojaka, ki pa ne mislita nikogar napasti. Le dober radijski in televizijski program si želita. Dravograjčani lahko mirno spijo in se jim ni treba več bati Bukovja in sovražnikov v njem.

### KAJ PA ODLOČITEV: NE VEČ VOJAKOV V BUKOVJE?

Po zemljiškoknjižnih zapisih je Bukovje (stavba in zemljišče) last občine Dravograd. Toda to se občinskim možem sploh ne zdi dobro, temveč v breme. Kot pravijo, je vzdrževanje stavbe z 1.688 m<sup>2</sup> koristnih površin, obdane s 24.500 m<sup>2</sup> zemlje, dra-

ga zadeva. Nihče tega ni želel vzeti v najem. Pa tudi ministrstvo za obrambo – glede na to, da je bil to vojaški objekt, sprva ni kazalo zanimanja za Bukovje. Oglasili pa so se nekdanji lastniki gradu in zemljišča – družina Veržuni iz Dravograda. Veržuni so namreč kupili Bukovje leta 1940, z agrarno reformo leta 1954 pa so jim vse vzeli. Takoj po sprejetju zakona o denacionalizaciji so Veržuni oziroma njihovi potomci vložili zahtevo za vrnitev premoženja.

Medtem pa se je ministrstvo za obrambo vendarle začelo zanimati za Bukovje in po 19. členu zakona o denacionalizaciji lahko država, če je v njenem interesu, zadrži premoženje in nekdanjim lastnikom izplača le odškodnino. Kot kaže, se bo to zgodilo. Kajti 7. februarja letos je

občino Dravograd obiskal namestnik ministra za obrambo Miran Bogataj in ob tem izrazil željo ali, bolje rečeno, zahtevo, da se vojašnica Bukovje še naprej nameni za vojaške zadeve. To zahtevo je v naslednjih dneh proučilo predsedstvo občine, 27. februarja pa so o tem odločali poslanci občinske skupščine. Po dolgi razpravi so se soglasno odločili, da ministrstvu za obrambo dovolijo uporabo vojašnice Bukovje. Nekaj dni zatem sta minister Janez Janša in predsednik izvršnega sveta občine Dravograd Mirko Kotnik že podpisala dogovor o uporabi Bukovja v vojaške namene. Ob tem je Janša zagotovil Dravograjčanom, da tam ne bodo kopicili municije in vojaštva.

Katere službe ministrstva za obrambo bodo v Bukovju, še ni določeno. Ožbolt Fajmut, namestnik poveljnika TO za Koroško, pravi, da je več možnosti. Manjša manevrska enota, območni Štab TO, služba za obveščanje, služba za zaščito, civilni organi za ljudsko obrambo za Koroško. V poštev pride več služb, združenih v Bukovju, čeprav je še marsikaj sporno. Civilna služba ne sme biti v objektu, ki je vojaško stražen, selitev območnega štaba iz Slovenj Gradca v Dravograd pa zahteva prenos občutljive tehnike.

Kakorkoli že, očitno je: v Bukovju bodo še naprej vojaki, vendar slovenski. Je bila to edina možnost, ki je ostala Dravograjčanom?

Slavko Sušec

Dr. Janez Drnovšek je bil na Koroškem 17. marca, še preden je tudi uradno, na kongresu v Cankarjevem domu, postal prvi človek liberalno demokratske stranke. Povabila ga je ravenska L'DS, potem ko se je z nekaj »močnimi«  
direktorji sestal na delovnem kosilu in spoznal kako utripljemo na Koroškem ekonomsko, pa je imel še srečanje z glavnimi iz svoje nove stranke na Koroškem. Sprejem je bil na Rimskem vrelcu. Glede na njegovo prejšnje srečanje z nekaterimi gospodarstveniki iz ravenske občine, smo ga novinarji seveda povprašali tudi, kakšno je njegovo mnenje o sedanjem položaju gospodarstva in njegovih perspektivah na Koroškem in še posebej v Meziški dolini. Tu je situacija najbolj kritična.

Dr. Drnovšek o tem meni takole: »Veliko problemov je vezanih na sistemske rešitve in program vlade, ki bi moral zajeti cel sklop novega investiranja in zaposlovanja. Tega ni in dokler bo tako, se trend ne more obrniti. V vladi tudi ni koordinacije med posameznimi sektorji, ki rešujejo zadeve vsak po svoje, iz tega pa sledi prepočasno reagiranje tako na probleme kot priložnosti, ki se vendarle ponujajo. Menim, da se da marsikaj več narediti, vendar tudi priznavam, da je manjšinski vladi težko, saj se vsa vprašanja politizirajo. Če bi sestavljal vlado sam, bi posebej na gospodarskem področju upošteval merila sposobnosti pa tudi sam bi se na tem področju maksimalno angažiral. Tempo reagiranja na probleme bi bil v taki vladi hudo, splošnega recepta ni. Bistveno je, da bi morali začeti takoj normalno funkcionirati na ključnih področjih – lastninjenju, z novo volilno zakonodajo in s sanacijo bank. Se vedno menim, da bi morali do nove vlade in parlamenta priti čimprej, kajti ta vlada in parlament ravno na teh ključnih segmentih ne funkcionirata. Za problem Meziške doline, ki se lahko zruši brez sistemskih rešitev, je to bistveno. Brez naložb ni novih delovnih mest in trend lahko gre na tak način samo navzdol.«  
Tako torej dr. Drnovšek o nas. Ključni za kak bistven premik za Koroško so torej v Ljubljani. Priznanemu ekonomskemu strokovnjaku lahko najbrž verjamemo.

## NOVA ZVEZDA NA NEBU L'DS Janez Drnovšek



Tiskovna konferenca za koroške novinarje

Foto: Jurač

-ep



# ŽELEZARNI NI MAR STRAŽIŠČA!?

Leta 1988 so se v Železarni Ravne lotili novega projekta z izjemno zvonečim imenom: Racionalizacija in ekološka sanacija v jeklarni II. Pod tem projektom se je skrivala nabava nove moderne UHP peči, kar pomeni »ultra high power« ali po slovensko zelo močna peč. In dejansko moč transformatorja, ki je pri stari peči (le-to so že razrezali) znašala 12,5 megawatov, znaša pri novi UHP peči 30 megawatov. Njen namen pa je, da pri 1700°C tali staro železo, ki gre nato v nadaljno obdelavo.

Poleg peči pa je projekt »Racionalizacija in ekološka sanacija v jeklarni II« zajemal še postavitev odpraševalne naprave Švedske firme Flakt. Ta naprava naj bi zajela vse te prašne delce, ki nastajajo v jeklarni in sedaj prosto krožijo po njej in okolici.

Načrti so seveda lepi in nihče (zaenkrat) ne oporeka tehnološkim prednostim teh naprav, toda grozljivo je, da je vodstvo železarne ob visoki tehnologiji popolnoma pozabilo na ljudi. Kajti visoka tehnologija prinaša tudi »visoke« posledice. Od novembra lani, ko sta obe napravi začeli obratovati, namreč krajani naselja Stražišče ponoči več ne spijo, uničene pa imajo tudi sobote in nedelje. Zakaj?

Nova UHP peč je za razliko od prejšnje mnogo glasnejša, celo zelo hrupna, še huje pa je z odpraševalno napravo Flakt, za katero že proizvajalec navaja, da povzroča 75 in več decibelov hrupa, še posebej, ko so vključeni vsi štirje motorji in ventilatorji. Ob vseh teh dejstvih najbolj preseneča, da so tako peč kot odpraševalno napravo postavili tik ob tovarniškem plotu, samo 50 metrov vstran od naselja stanovanjskih hiš Stražišče, kjer živijo, delajo, berejo, spijoljudje. Zakaj pa so uničene ravno noči, sobote in nedelje? Zato namreč, ker sta zaradi varčevanja z elektriko in ker železarna nima drugega dovoljenja UHP peč in odpraševalna naprava Flakt vključeni le ponoči ter ob sobotah in nedeljah. Zamislite si spanje pri 75 decibelih ali nekoliko manj, ob decibelih pa še občasne eksplozije in poke, ki prihajajo iz UHP peči. Takšne noči, sobote in nedelje preživljajo krajani Stražišča, naselja na hribu onstran Železarne.

## »NAS BODO RES TAKO HITRO SPRAVILI S SVETA?«

Ko sem obiskal naselje Stražišče in se srečal z ljudmi, je bil prvi vtis, da so zelo utrujeni in živčni. Pa tudi njihove besede so pretresljive.

Ivan Miklavžina pravi, da je to »nekaj najhujšega, v naši okolici še ni bilo kaj takega, kot je ta čistilna naprava. Tukaj je nemogoče zdržati, to je unicevanje človeka. Ko vključijo napravo, zabučijo, kot bi se dvignil avion.« Franciška Obretan je že povsem obupana: »Mislim, da nas bo vse to uničilo. Mi smo šestčlanska družina in sprašujem se, če bodo vsi tako trpeli. Ali nas bodo res tako hitro spravili s sveta?«

Marija Pur ne more verjeti, da je Železarna za te naprave dobila lokacijsko dovoljenje in da sanitarni inšpektorji niso dokazali oporečnosti naprav in ukrepali. Peter Jehart pa se sprašuje, kdo so ti gospodje, ki so to načrtovali in pravi, »naj pridejo živeti na Stražišče in bomo videli, kako dolgo bodo zdržali.«

Izmed desetih družin iz desetih hiš, ki tvorijo naselje Stražišče, sta se za reševanje težav, ki so jih doletele, najbolj zavzela **Zavodnikova**: oče Stanislav in sin Uroš.

»Tu ni več normalnega življenja,« pravi Stanislav. »Čez noč in za konec tedna vendar ne morem kje drugje stanovati!« Uroš, ki študira na Elektrotehnični fakulteti v Mariboru in se tja vsak dan vozi, saj živi in študira doma, pa se sprašuje, kje naj se uči in kje naj spi, saj v tem hrupu ni možno.

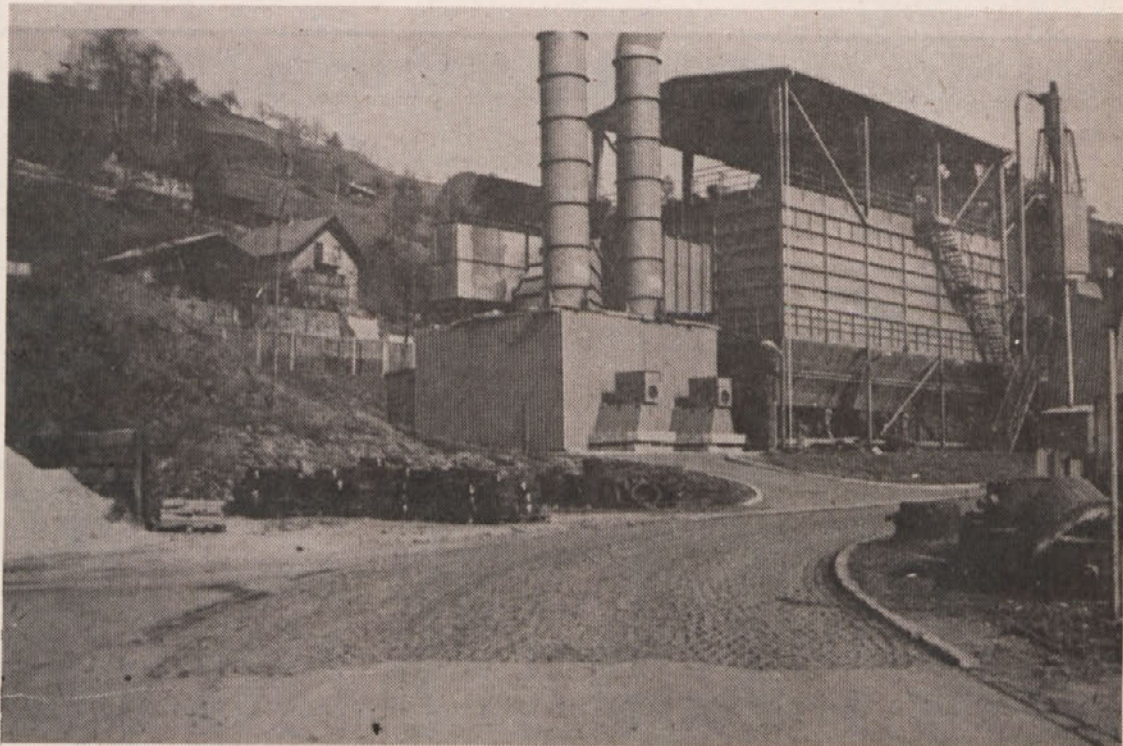
Sicer pa, kot pravi Uroš Zavodnik: »Kaj mi pomaga, ko bom dobil neozdravljivo bolezen, če priznajo, da je škodovalo zdravju. Kaj res ni bilo dovolj degeneriranih otrok in raznih drugih kroničnih in neozdravljivih boleznih nedaleč stran od Raven, v Mežici, Žerjavu?«

Problem Stražiščanov pa ni samo hrup, temveč tudi vibracije in nihanje električne napetosti, zaradi česar svetilke migljajoče svetijo in se kvarijo televizorji. Oboje se pojavi, ko vključijo UHP peč. Sprašujejo pa se tudi, kolikšne so emisije strupenih plinov, predvsem SO<sub>2</sub> in flourovodika. Tega nihče noče izmeriti.

## V ŽELEZARNI NOVE NAPRAVE ZGOLJ HVALIJO

Vodstvo železarne je nad novimi napravama zelo navdušeno. Milan Svajger, novopečeni doktor, v pogovoru v časopisu Fužinar, glasilu Železarne, pravi: »UHP peč, ki je prevzela »stari« program jeklarne, se že kaže kot uspešna investicija. To je izjemno fleksibilen agregat, ki se lahko hitro prilagaja elektroenergetskim razmeram. Omogoča zadostno proizvodnjo jekla ob bistveno nižjih stroških in je res kvalitetno nadomestilo za 20 in več let stare topilniške agregate. Smiselnost te investicije bo zagotovo že čez nekaj mesecev moč dokazati tudi s številkami.« V nekem drugem članku pa beremo:

»Čeprav je naprava UHP bistveno močnejša od katerekoli stare peči, se zaradi nje priključna moč Železarne ne bo povečala, ampak celo zmanjšala. Zaradi hitrih šarž (čas taljenja se razpolovi) je njena zmogljivost tolikšna, da bo obratovala le v časih, ki



J. STUDENČNIK: NAJPREJ PLAČE IN DELO, POTEM EKOLOGIJA





za energijo niso kritični, (ponoči, ob sobotah in nedeljah!) Zato ne bo obremenjevala slovenskega distribucijskega sistema.«

Na moje vprašanje: »Kaj pa hrup?« **Jože Studenčnik**, namestnik direktorja in odgovoren za UHP peč, odgovarja: »Zelo sem začuden, da se krajani pritožujejo. Kajti že pred časom smo odklopili odpraševalno napravo in ne obratuje več. Gledi peči pa ni bilo pritožb. Res ne vem - naj zapremo železarno? Zavedati se moramo, v kakšni situaciji smo. Ljudem je treba najprej zagotoviti plače, nato delo, šele potem je na vrsti ekologija.«

**Mirko Vošner**, vodja biroja za delo, pa pravi, da gre zaenkrat za poskusno obratovanje in da res nastaja hrup pri odpraševalni napravi. Ta problem sedaj rešujejo tako, da so jo obdali s plastjo steklene volne in tako naredili okrog nje protihrupno komoro.

## S POLICIJO NAD ŽELEZARNO



**STANISLAV ZAVODNIK**

V eni zadnjih številkih tovarniških "Novic" so objavili informacijo, da je odpraševalna naprava sanirana, protihrupna komora narejena, ventilatorji in motorji zaščiteni in da hrupa ni več.

Na osnovi teh ugotovitev so v ponedeljek pred 14 dnevi odpraševalno napravo ponovno vključili. V Stražišču je ponov-

no zahrumelo in zapiskalo. Krajani, že od prej živčni, si niso znali drugače pomagati, kot da so poklicali policijo. Komandir se je sicer obotavljal, pa se je Stanislav Zavodnik po telefonu razhudil, da v takem hrupu ne bodo več živeli. Potem so le prišli in na osnovi zakonske določbe o kaljenju nočnega miru Železarni zapovedali, da morajo odpraševalno napravo takoj izključiti. In so ubogali.

## ZAKAJ TAKO BLIZU NASELJA

Na pritožbe krajanov je reagiral tudi republiški sanitarni inšpektor Viktor Koselj in odredil ponovne meritve hrupa. Te je res opravil Zavod za varstvo pri delu iz Ljubljane. Na dan meritve, v petek, 13. marca, so v Železarni zmanjšali hrup na minimum, pravijo Stražiščani. V UHP peč naj bi vsuli le drobne kose železa, ko je hrup mnogo manjši kot pri velikih kosih. Kljub vsemu upajo, da bo republiški sanitarni inšpektor prepovedal delovanje obeh naprav.

Za Stražiščane je edina možna rešitev, da odpraševalno napravo prestavijo drugam, nekam na sredo tovarne, peč pa ustrezno protihrupno zaščitijo. Pa tudi peč, pravijo, bi lahko postavili v stari jeklarni namesto sedanje istrošene. Jože Studenčnik trdi, da nikjer drugje ni prostora. Toda Stražiščani ti s svojega balkona pokažejo kar nekaj lokacij znotraj Železarne, ki so dovolj odmaknjene od hiš, da ne bi več ropotalo.

Vsekakor je čudno, da so projektanti v železarni postavili tako hrupne naprave takorekoč na dvorišče stanovanjskih hiš, sicer znotraj tovarniškega plotu, pa samo 50 metrov stran. Če bi izbrali kakšno drugo lokacijo, sedanjih problemov ne bi bilo. In če protihrupna zaščita ne bo pomagala, bodo morali vendarle vse skupaj prestaviti. Ljudje v Stražišču hočejo svoj mir in spanje in do tega imajo pravico. Vodstvo železarne bi moralo misliti tudi na to.

Slavko Sušec

## ČLOVEK ČLOVEKU FABRIKA

## SOOČANJE Z EVROPO

**Sredi marca se je na kmetiji Žavcer na Podlipju nad Muto s kmeti, predstavniki Kmečke zveze – Ljudske stranke, Pospeševalne službe in Kmetijske zadruga pogovarjal minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Jože Osterc, ki se je mudil na obisku v občini Radlje in kasneje sodeloval tudi na posvetu reševanja problematike gozdnih cest.**

Specifičnost občine Radlje – njena hribovitost, gozdnatost in zaokrožene kmetije (celki), predvsem njihovo preživetje, vzdrževanje in posodabljanje infrastrukture, kmetijska predelava, pospeševanje dopolnilnih kmetijskih dejavnosti, izobraževanje kmetov... so bile ključne teme razgovora z ministrom Ostrcem. Seveda je vse skupaj povezano z denarjem, zato je bilo razumljivo vprašanje, koliko ga bo letos iz proračuna za kmetijstvo.

Na vprašanja o krizi v kmetijstvu, ki je nastala v dobrih meri zaradi izgube jugoslovanskega tržišča, je minister Osterc poudaril, da krizo najbolj občuti živilsko-predelovalna industrija. Bivša Jugoslavija je bila trg za slovenske kmetijske proizvode, predvsem živilske predelave in surovinska osnova (govedo, prašiči, sadje), hkrati pa tudi trg za naše proizvode. Zdaj je kmetijstvo prisiljeno na soočanje z zahtevnejšim evropskim tržiščem



**Slovenskemu ministru za kmetijstvo in gozdarstvo, dr. Jožetu Ostrcu, so kmetje čestitali za rojstni dan in kar hkrati tudi za god pri kmetu Žavcerju na Podlipju.**

**Hleb kruha in šopek iz rastlin, iz katerih nastajajo najboljše dobrote, je pripravila kar domača gospodinja, izročila pa ga je občinska referentka za kmetijstvo Marija Žvikart.**

**Da je bila pod vsem še steklenica tistega iz kota, smo ugotovili šele na fotografiji.**

Tudi tokrat skromna sredstva za kmetijstvo so posledica skromnejšega družbenega proizvoda, zato bo potrebno še bolj temeljito pretehtati, za katere namene bodo denar porabili. Prevladuje mnenje, da je potrebno več denarja nameniti za tiste dejavnosti, kjer je pričakovati večji efekt v povečanju predelave, pa tudi v usposabljanje kmetov za intenzivnejšo predelavo. Tudi letos bodo namenili več denarja za pomoč kmetijskemu šolstvu – za ureditev simuliranih kmetij, kjer bo potekal praktični pouk za kmete in dopolnilni za tiste, ki že kmetujejo.

Seveda je bilo veliko govora o davkih, za katere pač sedaj ni rešitve, o zadrugah, ki so zgolj profitne službe, pa se bodo kmalu reorganizirale, tako da bodo kmetje z njimi soupravljali in tudi soodločali.

Minister Osterc je s kmetije Žavcer s Podlipja odnesel dober vtis, saj je to ena najbolj urejenih kmetij, na mizah pa so se ponujale kmečke dobrote gospodinje in virta, ki sta poskrbela za udeležence posveta. Ministru Ostrcu so čestitali tudi za rojstni dan, ob tem pa so mu tudi zapeli.

I. Fasvald





## DIABAZ MED SVINCEM IN ŽVEPLOM

**Javorje, kjer so po strokovnih ugotovitvah velike zaloge diabaza – kamenine, uporabne za plemenite asfaltne peske in tudi za proizvodnjo izolacijske kamene volne, je spet zanimivo za podjetnike. Ne samo naše, tudi na avstrijski strani so po zaslugi našega podjetnika Huga Polajnerja (firma ZANESLJIVOST – organizacijske in svetovalne storitve) zvedeli za javorski diabaz. Zašuštili so šilingi, toda... Javorci kamnoloma nočejo.**

Onidan so se zbrali na zboru vaške skupnosti in to odločno povedali tako Hugu Polajnerju kot občinskemu možem. Ti slednji so sicer že prej dali vedeti, da mimo mnenja Javorcev ne bodo ukrepali ničesar in so to pri Podkrižniku, kjer je zbor bil, tudi potrdili. Hugo Polajner pa je kljub »dvomu, ali naj se zbora sploh udeleži« pojasnjeval, da je njegova aktivnost v zvezi z diabazom zgolj na strokovni ravni in da je vse drugo pač politika. Zbora so se udeležili tudi Zeleni iz Velenja, poslanca v republiškem parlamentu Ludvik Kotnik in Alojz Grabner, manjkali pa niso tudi Zeleni ravske občine.

Sicer pa lepo po vrsti. Tako Javorci kot drugi Črnjani so za nov poskus odpiranja kamnoloma (ideje je namreč stara že vsaj dvajset let) zvedeli povsem slučajno, ko se je kmetu, ki so mu investitorji izračunali, koliko bi dobil za kubik materiala iz kamnoloma, po nekaterih virih dve marki, po drugih šest šilingov, zagovorilo na nepravem mestu. Sledil je »nastop« v reteteju na valu 202, potem pa se je nekomu le zazdelo, da bi ne bilo napak, če bi o zamisli zvedeli še prizadeti krajani. Potem so sledili dopisi na Krajevno skupnost Črna, iz njih pa izdvajamo del pisarije, ki pod zadevo »Celo vitno in strokovno informiranje KS o možnostih odpiranja kamnoloma za eruptive v Sloveniji« prinaša denimo tole:

»Dne 10.05.92 sem bil s strani g. Kastivnika takratnega, predsednika IS Sob Ravne, na skupni seji vseh zainteresiranih zadolžen za preveritev možnosti odpiranja kamnoloma diabaza v dolini Javorja. Akciji se je poleg Republiške uprave za ceste, Cestnega podjetja Maribor in TERMO Škofja Loka pridružilo še več zainteresiranih podjetij. Osnova te študije so bili dokumenti Geološkega zavoda Ljubljana ter projekti in investicijski program Rudnika Mežica iz leta 1975.

Rezultat skupnega dela s so-delavci RAZORJA je študija »Idejne zasnove površinskega kopa in separacije Javorje pri Črni na Koroškem« in industrijsko potrjena uporabnost za kameno volno na osnovi predelave vzorca v TERMO Škofja Loka.

Cestna skupnost Slovenije je želela, da se na sličen način pred odločitvijo tehn-ekonomsko obdela in oceni tudi ostale tri prednostne lokacije drugod po Sloveniji (že obratujoč kamnolom Kamna Gorica Sob Radovljica, ležišče Kamniška Bistrica Sob Kamnik in ležišče Sebelje Sob Idrija). Naloga, za katero sem prevzel nosilstvo, je bila zapužana v izdelavo Rudarskemu inštitutu Ljubljana...

... Ostaja torej odprta možnost za Javorje!

Na osnovi razgovorov med Peterletom in Zermattom ter angažiranja Gospodarske zbornice, da privabi v Slovenijo tuje investitorje, se za lokaciji v Kamni Gorici in Javorju zanima tudi firma MODRE Steinbruchunternehmung GmbH iz Velikovca. Njen lastnik si je obe lokaciji ogledal in je pripravljen vzeti prvo v najem ali pa v odpiranje Javorja investirati okoli 3 mio DEM lastnih sredstev. Za investiranje postavlja seveda Republik Sloveniji zahteve, ki so v kapitalističnem svetu, kamor smo z navdušenjem prešli, docela normalne.

Jasno mi je, da pomeni kamnolom poseg v prostor in tistih 4 ha tudi po rekultivaciji ne bo izgledalo tako kot doslej. Velja pa si postaviti vprašanje s, čim bi v Črni gradili svoje hiše, se ogrevali ali celo hranili; saj žal kamnolomi, rudniki, termoelektrarne in ne nazadnje tudi kurje ali svinjske farme drugod prav tako posegajo v prostor in onečiščajo okolje. Takega razmišljanja gospod novinar in izgleda še nekateri prebivalci sploh ne dopuščajo, čeprav predstavlja to dej-

stvo tako proizvajalcem kot uporabnikom nujo življenjskega obstoja.«

HUGO POLAJNER,  
ZANESLJIVOST

### POLAJNER: REPUBLIKA CESTO, MI KAMNOLOM...

Tudi na občino Ravne na Koroškem je že romal dopis, ki se zaključuje s predlogom za predlokalcijski ogled, le da je na njem podpisana firma MODRE. Naslov je tokrat »Zasnova odpiranja kamnoloma diabaza Javorje«. V njem zvemo, da je zagotovljena zaposlitev v prvi fazi 12 ljudi (od tega pet soferjev ali zasebnih avtoprevoznikov), prevoz materiala pa bi bil z dvema tretjinama vezan na cesto preko Slemenja in Šoštanja, z eno pa preko Črne. Gre za 85 do 100 tisoč ton kamenja. V njem piše še, da bo eden pomembnih učinkov obratovanja kamnoloma tudi ponovno odprtje in posodobitev ceste Črna – Šentvid za normalni promet.

### JAVORJE MED SCILO IN KARBIDO

Javorje leži med šoštanjsko termoelektrarno in Dolino smrti. Med dvema silnima narodnogospodarskima interesoma, ki sta in še puščata za sabo pravo ekološko katastrofo. Med interesoma, ki sta bila uzakonjena daleč od ljudi, ki sta jim zastupila kri in požgala gozdove. V gornji Mežiški dolini sta potem, ko je zmanjkovalo dovolj kvalitetne svinčeve in cinkove rude, pustila poleg uničene narave tudi stotine brezposelnih. Dajeta kruha komaj za sproti, pa še tega reže ta vedno bolj na tanko. Gotovo je takšna, vsaj po do sedaj zna-

nih podatkih, tudi usoda kamnolomov. Javorci kmetujejo na svojih domačijah trdno, gospodarji so povečini mladi, ambiciozni. Vseeno si nekateri drznejo reči, da njihovi argumenti niso argumenti, temveč čustva. Gospod Polajnar jih imenuje tudi demagogija.

### JAVORJE NI NAPRODAJI

Pri Podkrižniku se je trlo Javorcev in gostov. Prvi so bili seveda glasnejši. Nekaj izjav:

**Alojz Grabner**, kmet in republiški poslanec: »Nihče nima denarja, da bi z njim kupil Javorje. V primerjavi z usahlimi kmetijami tistih nekaj delovnih mest ne pomeni nič!«

**Jurij Voler**, kmet in predsednik vaške skupnosti Javorje: »Potencialni investitorji so že grozili tudi z odločitvami mimo naše volje in mi ne mislimo zvoniti po točji!«

**Milan Vačun**, predsednik Sveta KS Črna na Koroškem: »Črnjani vemo, da je bilo naravi zadanih že preveč ran, da bi lahko dodali novo.«

**Ivan Voler-Kavšak**, kmet: »Ne dovolimo, da nam rušite kmetije!«

**Vilko Černovšek**, gospodarski minister v ravnski občinski vladi: »Kamnolom ne pomeni nobene pridobitve, prej zaviralni dejavnik za razvoj tega območja.«

**Jože Pratnekar**, pospeševalec razvoja kmetijstva za Koroško: »Ideja je nesprijemljiva, posebej za to področje so v pripravi vzorčni načrti, kako razviti podeželje!«

**Mag. Matic Tasič**, predsednik IS SO Ravne na Koroškem: »Na občini ne bomo naredili ničesar mimo volje Javorcev in Črnjanov. Za cesto Črna – Šentvid in naprej do Zavodnjem se dogovarjamo z ustreznimi organi brez vsake povezave s kamnolomom!«

Zeleni ravske občine niso v razpravi prispevali svojega mnenja. Iz zanesljivih virov pa smo izvedeli, da nekateri člani (menda jih vseh skupaj v stranki ni več kot deset) menijo, da res ne gre, da bi že vsaka vaška skupnost lahko odločala o izkoriščanju za Slovenijo strateških surovin. Morda je pa res bolj pomembno, da se več piše o tem, kaj je Železarna vse lepega že storila za okolje kot o tem, kako nam košček za koščkom Koroške uničujejo z interesi in dobički, od katerih sami nimamo ničesar. Takšno je namreč mnenje predsednika stranke v ravnski občini. Škoda, da tega ni povedal v Javorju. Ali pa se je le zbal drugače mislečih...?

Edi Prošt





## PO DOMAČE JE ZADIŠALO

Tri dni sredi marca je po osnovni šoli Koroški jeklarji na Javorniku dišalo kot le malo kdaj. Šolsko kuhinjo so namreč »zasedle« kmečke gospodinje in jo napolnile z vonjem po pecivih in slaščicah, ki so jih pekly ob pomoči svoje učiteljice. Že vonj je bil omamen, mojstrski izdelki so bili paša za oči, o okusu pa so gotovo že rekli vse najboljši tisti, ki so dobrote pokušili – ustvarjalke same in njihovi domači.

Slaščičarski tečaj je pripravila Kmetijsko-svetovalna služba Zavoda za živinorejo in veterinarstvo Celje, Enota Ravne, v sodelovanju s Srednjo živilsko šolo Maribor, udeležile pa so se ga kmečke žene iz Mežiške doline, večinoma iz okolice Raven. Svetovalka Malčka Ceklin, ki je prej že deset let delala kot pospeševalka v kmetijski zadruzi Trata Prevalje (lani so službo reorganizirali), je povedala, da je za izobraževanje kmečkih gospodinj kar dobro poskrbljeno, žal pa so se v prejšnjih letih predavanj in tečajev udeleževale zgolj starejše, že izkušene gospodinje. Na tokratnem tečaju, ki ga je pomagala organizirati Danica Onuk iz Slovenj Gradca, je bilo drugače, saj je bilo na njem videti vrsto mladih obrazov. Morda je to znamenje, da se zanimanje za gospodinjstvo dejavnost med ženskami povečuje, gotovo pa je tudi res, da je slaščičarska umetnost za vsako gospodinjico privlačna in nikoli do kraja spoznana. Razen tega so imele organizatorke in udeležence srečo z voditeljico tečaja. Slaščičarka Marjana Košmrlj, sicer učiteljica praktičnega pouka na živilski šoli v Mariboru, namreč ni nikakršna »skrivnostna mojstrica«, temveč pri delu s tečajnicami ne skriva svojih bogatih izkušenj in razkriva številne drobne skrivnosti, ki pripomorejo, da so izdelki ne le po okusu, ampak tudi po videzu taki, kakršni so na ilustracijah receptov.

Na tridnevem tečaju na javorniški šoli so udeležence preizkusile trideset receptov za pripravo najrazličnejših slaščic in peciv, od krapov mimo »zagrebških« do okraskov za torte.

Kdo bo dejal, kaj sploh pišemo o tečaju in dejavnosti, ki je namenjena le ozkemu krogu ljudi, za večino »zaposlenih« pa kaj takega itak ni.

Res se je marčevskega tečaja na Javorniku udeležilo le 19 žensk (lahko bi jih bilo še nekaj več) in res je tudi, da je tovrstno izobraževanje pri nas organizirano le za kmečke gospodinje. Ni pa nikjer rečeno, da po podobni poti ne bi mogel iti še kdo drug. Taki in podobni tečaji bi gotov pritegnili tudi mestne gospodinje in bi jim bili potrebni, saj je učiteljica Košmrljeva povedala, da žensk ne uči le »lepo narediti izdelek«, temveč jih nauči tudi, kako se delo organizira, da se kar najhitreje opravi. Tako znanje in spretnost pa gotovo potrebuje vsaka ženska, tudi tista, ki je dopoldne na šihlu. Kdor zna, lahko tudi na hitro razveseli oko in srce – in usta – svojih bližnjih. Da to želi vsaka mama, v času, ko smo praznovali materinski dan, ne bomo dvomili.

M. Potočnik

## GOZDNE CESTE - ČIGAVE?

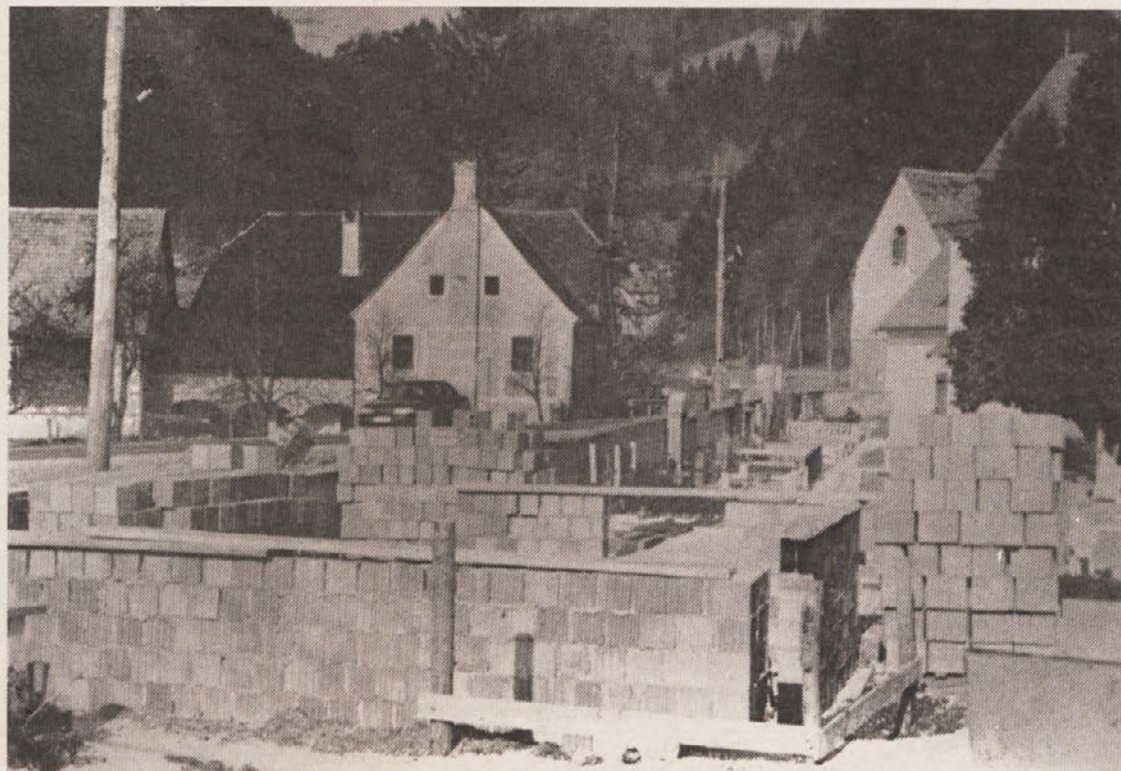
**V Radlje so na posvet o reševanju problematike vzdrževanja gozdnih cest, ki imajo javni značaj, povabili tri ministre: ministra za promet in zveze g. Marjana Krajnca, ministra za planiranje g. Igorja Umeka in ministra za kmetijstvo Jožeta Osterca. Prišel je le slednji. Poleg njega so se v Radljah na posvetu zbrali še predstavniki občinskih vlad koroških občin, Ruš, Mozirja, Slovenske Bistrice in Slovenskih Konjic, ki jih tare podoben problem v zvezi z vzdrževanjem gozdnih cest.**

Te ceste so bile zgrajene in vzdrževane s sredstvi, zbranimi pri gozdnih gospodarstvih od prodanega lesa. Z razpadom tega sistema zbiranja denarja za vzdrževanje cest so ceste prepuščene propadanju, nimajo elementov javnih cest, so lokalne in jih je težko prekategorizirati. Nujno je treba ohraniti to cestno mrežo prevozno

Seveda vsi udeleženci razprave o cestah z njo niso zadovoljni, problemi v občinah ostajajo, ceste propadajo, denar pa je v republiki. Zato so bili mnenja, da bo potrebno problematiko vzdrževanja gozdnih cest temeljiteje predstaviti preko poslancev vsej slovenski javnosti.

I. Fasvald

# ZAČELI SO Z DELOM



**Saj ljudje v krajevni skupnosti Brezno – Podvelka nikakor niso zadovoljni z vsem. Pa kje tudi so?**

**Pa bodo vendarle tudi letos mnogim lanskim uspehom (po telefoniji, temeljito prenovljeni pošti, transformatorski postaji) letos dodali še kaj.**

**Cim jim bo zopet dovolilo vreme, ko bo dovolj toplo, bodo nadaljevali z gradnjo manjše, vendar za njihove potrebe dovolj velike mrliške vežice.**

**Kot vidite. so z delom že pričeli in do jeseni bo vse urejeno, pravijo v KS.**

—kv





## 70 LET ŠPORTA NA PREVALJAH

Začetek organizirane telesne vzgoje oz. športa na Prevaljah segajo v leto 1921, ko je bilo na pobudo **dr. Dušana Senčarja** ustanovljeno **športno društvo SOKOL**. Samo leto pozneje je bil na Prevaljah 3. ZLET (skupni nastop) Koroškega sokolskega okrožja. Prav ta zlet, ki je pomenil pomembno narodnostno manifestacijo po plebiscitu, smatramo za začetek organiziranega športnega delovanja na Prevaljah. Znano je, da so takšne nastope pogosto prirejali pri Kralju na Holmecu, prav blizu avstrijske meje. Dejavnost Sokola je segala tudi na druga področja prosvetno-kulturnega udejstvovanja. V društvu so se ob telovadcih združevale tudi dramske, pevске in tamburaške skupine. Zelo živo je bilo tudi sodelovanje s sosednimi društvi Guštanj, Mežica in Črna.

Redno telesno vzgojo so na Prevaljah imeli v telovadnici na Glavarstvu, ki so jo športniki sami preuredili za te namene. Ker ta telovadnica ni ustrezala, so začeli razmišljati o novem telovadnem domu. Pobudnik za izgradnjo doma je bil **dr. Davorin Flis**, ki je leta 1932 postal starosta društva SOKOL na Prevaljah.

Z gradnjo doma so pričeli leta 1934, s prostovoljnim delom in pomoči Prevaljčanov. Še pred drugo vojno so dom v grobem končali, po vojni pa dokončno dogradili.

Po vojni se je športna dejavnost kraja zopet razmahnila. Že decembra 1945 so ustanovili Fiskulturno društvo Prevalje, ki se je pozneje preimenovalo v **TVD PARTIZAN**. V društvu so bile vključene vse športne panoge: gimnastika, nogomet, smučanje in odbojka. Od teh panog sta se smučanje in nogomet tako razvila, da se je leta 1954 smučanje osamosvojilo in ustanovilo SK, leta 1956 pa je nogomet ustanovil NK Korotan.

Osnovna dejavnost društva Partizan (orodna telovadba, gimnastika in množični nastopi ter telovadne akademije), je bila v obdobju 50. let na višku. Taka aktivnost je bila prisotna vse do leta 1963–64, ko so telovadni dom preuredili za druge namene. Dejavnost društva je do leta 1968 skoraj zamrla, ko se je z dograditvijo telovadnice pri Osnovni šoli začela redna tedenska vadba.

Ob pomoči starejših članov društva je začel z delom mlajši rod vadnikov. Tudi odbojka se je začela razvijati. Letos ta panoga športa praznuje 20-letnico aktivnega tekmovanja in uspehov, saj so članice v slovenski ligi, kadeti in kadetinja pa med boljšimi v Sloveniji. Lani se je v naše društvo vključila tudi skupina mladih kolesarjev. Redno vadbo obiskuje okrog 260 članov, od predšolskih otrok do starejših krajanov v rekreativnih skupinah. Pred dvema letoma se je k našemu društvu priključila tudi skupina žensk iz Šentanela, ki tesno sodeluje z rekreacijo žensk iz našega kraja.

Omenil sem že, da je bil dom zgrajen s prostovoljnim delom in pomoči Prevaljčanov. Razumljivo bi bilo, da bi z domom še naprej razpolagalo naše društvo kot naslednik Sokola, pa temu ni tako. Že pri preurejanjih raznih prizidkov doma predstavnike društva nihče ni spraševal. V zemljiški knjigi sodišča Slovenj Gradec je bil dom knjižen na sokolsko društvo Prevalje, leta 1953 pa Partizan Slovenije iz Ljubljane.

Leta 1990, ko so se začeli pojavljati interesi za dom, je naše društvo vložilo pri Partizanu Slovenije prošnjo za prenos lastništva na Partizan Prevalje. Prošnja je bila zavrnjena. Pred sprejemanjem zakona o denacionalizaciji je naše društvo k osnutku zakona predložilo amandma k osnutku (torej dopolnitev), s katerim sprejetjem bi tudi športna društva posameznih krajev dobila vrnjeno premoženje – domove. Osebnostno amandma k zakonu izročil vsem poslancem koroške regije. V skupščini naš predlog ni bil sprejet.

Zadnji interesent za dom (kinodvorano) je bilo podjetje Sekavčnik s Prevalj, ki je z lastnikom doma – Partizanom Slovenije oz. LIPA ŠPORT-om iz Ljubljane sklenilo najemno pogodbo. O vsem dogajanju v zvezi z domom je bil seznanjen tudi IS občine Ravne. Pri Partizanu Slovenije pa smo uspeli, da se v primeru prodaje doma kupnina (sredstva) vložijo v načrtovano gradnjo telovadnice pri OŠ Prevalje. O vsem tem obstaja v arhivu društva ustrezna dokumentacija.

Dominik Kotnik



### LOVCI SO RAZSTAVLJALI

Lovci slovenjegraškega gojitvenega bazena so v Gasilskem domu v Tomaški vasi pripravili zanimivo lovsko razstavo, v kateri je sodelovalo vseh šest lovskih družin v občini. Na dan otvoritve je bilo strokovno lovsko predavanje, zatem pa so lovce seznanili o odstrelu divjadi v letu 1991. Razstavo je letos pripravila Lovska družina Golavabuka, na njej pa so bile razstavljene zanimive lovske trofeje.

(fj)

### PRIDNI JOSIPDOLČANI



Nov gasilski dom

Vsekakor je v teh ljudeh tam pod Pohorjem in v tistih v Josipdolu nekaj neuničljive vztrajnosti. Ko je propadel Inmgag, smo rekli, sedaj bo konec! Nekaj ljudi se je izselilo, drugi pa so poprijeli za delo in danes naselje zopet raste.

Podjetna gasilska enota pa si je celo uredila prijeten, prav njihovim razmeram primeren dom. Temeljito so obnovili svoj gasilski avtomobil.

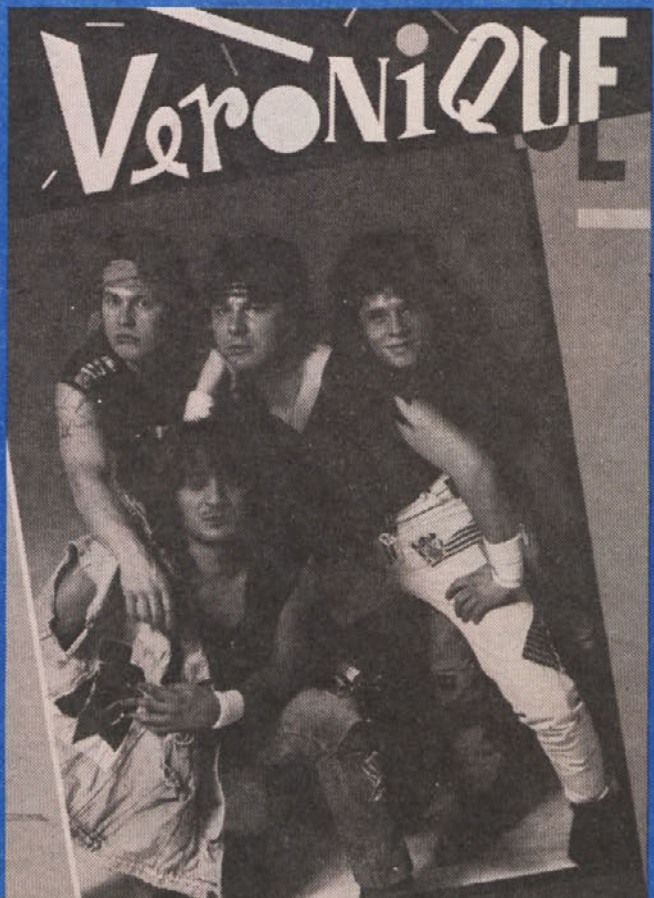
Kmetje so prispevali nekaj lesa, mehaniki zavihali rokave, pa zopet teče življenje naprej, celo z nekaj več upanja kot ga je bilo pred desetletjem!

—kv





# Celjski grofje



Ni še ravno dolgo, ko smo lahko na TV Slovenija nekajkrat videli video skupine Veronique iz Celja z naslovom Mrtva pomlad. V skladbi smo vsi prepoznali eno največjih rock balad Love Hurts, ki so jo pred leti ustvarili Nazareth-i, in vsekakor je bila potrebna zvrhana mera poguma, da so se fantje iz skupine Veronique lotili priredbe tega komada.

Vendar pa jim je Mrtva pomlad uspela tako dobro, da so ji dali tisto elitno A1 pozicijo na svoji prvi kaseti, ki nosi preprosto ime VERONIQUE.

Skupina Veronique je začela delovati septembra 1988 in je torej ne moremo šteti ravno med najmlajše slovenske skupine. Zasedba je bila ves ta čas stalna, sestavljali pa so jo Franz Podgoršek, George Radmanovič, Alex Cepuš in Matej Oset. Ravno v času izida kasete pa je prišlo do občutne kadrovske spremembe. Alex Cepuš, basist in glavni vokalista benda se je odločil za solo kariero, na njegovo mesto pa je prišel mlad in tudi nadarjen glasbenik iz Maribora Mario Barišič. Seveda je zamenjava frontmana povzročila manjši zastoj pri promocijskih aktivnostih skupine, kljub temu pa dobi človek pri poslušanju prenovljene Veronique občutek, da je Mario prinesel v skupino dobršno mero svežine in novega poleta, malce pa so fantje spremenili tudi svoj sound, tako da sedaj delujejo bolj funky, kar pa je vsekakor dobrodošla sprememba.

Po zamenjavi vokalista se je skupina zagrizeno vrgla na delo, v izredno kratkem času jim je uspelo izpiliti koncertni repertoar in že na prvih nastopih v Ljubljani in Celju jim je uspelo zažgati publiko. Hkrati ob predstavljanju prve kasete pa bend že pripravlja novo, ki bo po besedah Franza Podgorška, bobnarja skupine in cca šefa skupine, pomenila velik korak naprej za bend, po drugi strani pa bo predstavljala tudi odmik od ustaljenih tokov v slovenskem glasbenem prostoru. Če bo temu res tako, bomo slišali že v kratkem, kajti že v aprilu se fantje odpravljajo v studio in posneli bodo prve tri komade za drugo kaseto. Počakajmo torej še dober mesec, in slišali bomo, ali je fantom uspelo ustvariti takšen zvok, kot ga načrtujejo.

Tisti pa, ki ne zdržite več, lahko skupino Veronique slišite že prej. Če veste naslova vsaj dveh komadov, ki sta na njihovi prvi kaseti, lahko dobite to kaseto – seveda če boste odgovor poslali na PREPIH in boste izžrebani.

Borut Godec

# WHAT'S UP

*Za začetek aprila napoveduje svojo novo ploščo temni šarmer Nick Cave. Plošča bo nosila naslov »HENRY'S DREAM«. Ko bo plošča izšla, bomo o njej povedali kaj več kot le naslov.*

\*\*\*

Novo ploščo bo podprto s svetovno turnejo pričela predstavljati kanadska skupina COWBOY JUNKIES. Plošča nosi naslov »BLACKEYED MAN«. Čeprav so Cowboy Junkies pri nas malo poznani, to ni razlog, da jih z nakupom kakšne plošče ne bi poskušali spoznati.

\*\*\*

Islandska skupina SUGARCUBES kljub govoricam o razpadu še vedno veselo gode. Posneli so namreč novo (že tretjo) ploščo z naslovom »STICK AROUND FOR YOU«. Prvi singl HIT pa je že hit in ga lahko slišite na boljših lestvicah malih plošč.

\*\*\*

Če imate radi Malega Princa, pa se vam ga ne ljubi brati, se boste najverjetneje odločili za koncert malega PRINCA, ki se bo zgodil v nam najbližjem Münchnu in sicer 5. in 6. junija v Olympiahalle. Pohitite, kajti vstopnice so skoraj že razprodane.

\*\*\*

Tudi po razpadu skupine Talking Heads, njihov šef DAVID BYRNE ne počiva. Za konec meseca je napovedal izid svoje druge solo plošče. Plošča nosi naslov »UH-OH«. Prvi singl s plošče nosi naslov »GIRLS ON MY MIND«.

\*\*\*

Pri založbi Imaginary je izšla že tretja plošča iz niza TRIBUTE TO VELVET UNDERGROUND in sicer pod naslovom »HEAVEN AND HELL«.

\*\*\*

Skupina THE STRANGLES se je odločila izdati dosedaj redke in še neizdane koncertne posnetke iz ranejšega obdobja. Za ljubitelje skupine še naslov plošče »THE EARLY YEARS 74-75-76 RARE LIVE-THE UNRELEASED«.

\*\*\*

Novička za vse ljubitelje skupine U2. Kot je znano so fantje ravno pričeli s svetovno turnejo. Ze kar nekaj potrjenih datumov koncertiranja so enostavno odpovedali. Na vso srečo vseh ljubiteljev pa se bodo U2 zgodili 17. junija zvečer v Budimpešti. Kot sem izvedel iz dobro obveščenih krogov, bo tudi iz Slovenije organiziran ogled koncerta. Ne zamudite enkratne prilike!

D. Kašnik





## VODNIK IN GENERAL

Tudi slovenski vojaški vrh je z zanimanjem prebral odlično razmišljanje Silvije Borovnik v prejšnji številki Prepiha in prejeli smo tudi že prve izjave.



**JANEZ JANŠA:** »Dobrota je sirota. Dravograjčanom ponujamo tako maslo kot topove, oni pa nas z besedo.«



**JANEZ SLAPAR:** »Hi, hi, tale gospa pa nam jo je resnično spustila...«

## EPP

## PREIMENOVANJA

Starosta koroških novinarjev Tomo Vrnč je resnično zaskrbljen zaradi nenadnih vsesplošnih preimenovanj. Njegova žena, učiteljica po poklicu, se je oni dan vrnila domov in ugotavljala, da ne poučuje več na osnovni šoli heroja Vrnčeva. Vrnčevi pa stanujejo tudi v ulici heroja Vrnčeva, in zna se zgoditi, da bodo nekoč ugotovili, da tudi te ulice ni več. Tako jim bo ostal samo še lasten priimek, za katerega pa srčno upajo, da jim ga ne bi s kakšnim odlokom odvzeli...

Slovenjgraška Nova oprema v zadnjem času ni samo izredno uspešna firma, ampak je tudi vodilna Koroška sila na področju marketinga. Za vzdržljivost njenih vzmetnic Jumbo se že ponuja nov reklamni slogan: »Vzmetnice Jumbo vzdržijo najmanj dva v ležečem stanju, vmes pa še enega, ki stoji.«

## Jubilej

Majhna skupina koroških novinarjev (med njimi je bil tudi oče urednik) je pred dnevi proslavila 77 let dveh novinarskih kolegov. Slavje je potekalo pri Plodru v Sentanelu in mlada gospodinja je nato izjavila, da so se v hiši počutili, kot da bi imeli 77 gostov.

## Mali oglas BAGATELA

Ko se je rodila »Dovera«, skupina, ki je pričela z gradnjo tržnice na Muti, se je dvignil prah. Proti so bili tisti, ki niso verjeli v nastanek prave tržnice, še bolj proti tisti, ki niso prišli do mastnega korita in celo sosedje.

Vsi so imeli prav, res ne gre za pravo tržnico, pa četudi je stvar kar lepa, gre pa tudi za okoriščanje in prodajo nečesa, kar se je dobilo za bagatelo. Išcite pod šifro: »proda se«!

## DAVKARSKÉ TEŽAVE



**BLAŽ ŠIPEK**, začasni prvi »davčni šrauf« Meziške doline, je precej resno izjavil, da bo zapustil davčno službo takoj, ko bo prešla pod republiško upravo. Takrat namreč (menda) ne bo več milosti in bo treba neusmiljeno izterjati davke od vseh obrtnikov in ostalih siromakov; nežno Blaževo srce pa tega (po uradni verziji) ne more prenesti. Trdi, da moraš imeti za kaj takega najmanj motor znamke W, sicer ostane od vsega vložnega dela le še blažev žegen.  
Ja, ja, davkarjem se pišejo težki časi!



»-Lej ga no, lej! Gnojila proizvajajo, pa še sploh ni obdavčen. - NEZASLIŠANO!«

## DAVKARSKÉ TEŽAVE

## DRAVOGRAD - KOROŠKE BUTALE

Pred dnevi so tudi avstrijski sosedje povzdignili glas proti odlagališču jedrskih odpadkov na meji med Slovenijo in Avstrijo ali v naši dragi nam Koroški. Tokrat se je izkazal mag. Matic Tasič, ki je tudi na avstrijski televiziji povedal odločno mnenje ljudi tostran Koroške, torej PROTI odlaganjem teh odpadkov na našem koncu. V Pliberku pa nismo videli nobenega iz občine Dravograd, in v mestni hiši je že krožila šala, da župan in predsednik občinske vlade nista utegnila priti v Pliberk, ker naj bi še vedno spravljala pesek na Meži. Ob tem novem škandalu v Dravogradu si manejo roke tudi Trbonjčani, ker menijo, da se bodo počasi znebili stereotipa, da so Trbonje Koroške Butale. Nov kandidat je namreč mesto Dravograd.

## POLICENTRIZEM

Sedaj, ko bodo Bukovje dobili Koroški teritorialci, je pred nami nov dokaz, da na Koroškem funkcioniira policentrični Dravograjčani pa imajo Dravograjčani še inšpeksijske službe, ki - kot je znano - funkcionirajo boljše kot koroški policentrizem.

## PD DRAVOGRAD

## Miran Promil

Miran Kert, znani borznik in edini podjetnik na Ravnah, ki pozna tečajno listo za mesec dni vnaprej in nazaj, izjavlja: »Majhno je lepo, iz malega raste veliko in v tem duhu sem poimenoval tudi svojo firmo, ki nosi ime Promil« Torej je pri Miranu K. promil zgolj del poslovne filozofije in nima nobene zveze s promili, ki jih uporabljajo naši policisti.

## Višja

Ob zadnjih prizadevanjih, da bi Koroški dobili še drugi rudnik (naj vas spomnimo: prvi je v Meziči, in sicer v zapiranju) tokrat v Javorju, in sicer rudnik diabaza, je povsem logično, da v Meziški dolini ponovno dobijo rudarsko šolo. Torej je razmišljanje Avstrijca in našega vrliga Huga Polajnerja povsem produktivno, saj bomo na ta način (ali na ta račun) na Koroškem lahko razširili mrežo srednjih šol in se bo vse več Koroške mladine lahko šolalo blizu doma. Odprimo torej ne drja ali mednožja javorske zemlje!...

## Knapovska

Na krajevno običajen (za nekatere krajevno neobičajen) način so protestirali dravograjski planinci, ki se borijo za karavlo na Košenjaku. Najemina za bodoči planinski dom se jim zdi občutno previsoka, zato so na svoji oglasni tabli pred zgradbo občinske skupščine zapisali nekaj pikrih čez oblast. To pa je oblast še bolj razhudilo in zna se zgoditi, da bo za oddajo karavle razpisala natečaj.

## Rihard Kozjek

Rihard Kozjek je bil najbolj znani povojni direktor Mikona iz Mislinje in danes mladi upokojenec. Znano je, da je bil Rihard velik prijatelj slovenjgraškega slikarja Jožeta Tisnikarja, ki je tudi častni član Mikona. Rihard pa je Jožetu že pred smrtjo hotel na pročelje tovarne postaviti spominsko ploščo. Joža se s tem kajpada ni strinjal. No, Rihard Kozjek pa je svojo naklonjenost slikarju pokazal tudi s tem, da je iz Mikona ob upokojitvi domov odnesel tudi nekatera izvrstna dela Jožeta Tisnikarja.  
P.S. Ubogi Jože: Sedaj se je zamenjalo vodstvo, in kot častni član kolektiva bo spet moral za Mikon poprijeti za čopič.





## STUDIO 90 - NOV VETER V NAŠI KULTURI

## Cilj je gledališki lobi

Studio 90, Koroško mladinsko gledališče, dela naprej. Pred kratkim je s skupino na prevajški osnovni šoli naštudiralo igrico Mali strah Bavbav, gledališke zanesenjake v občini pa je povabilo na sestanek. Njihovo stalno pojavljanje v domačem kulturnem prostoru nas je spodbudilo, da smo vodjo umetniškega sektorja Mateja Strahovnika, sicer študenta sociologije, naprosili za pogovor.

**Kot Matiček v Linhartovi predstavi, ki jo je na ravenski srednji šoli naredila prof. Silva Sešel, ste svojčas razveseljevali mlado in staro. Ste se že takrat zapisali gledališki dejavnosti?**

Res sem gledališče spoznal v I. letniku srednje šole v tej predstavi. Imel sem srečo, da sem igral z Robijem Valtlom, ki je zdaj pri Lutkovnem gledališču ljubljanskem in je ena mojih zvez, da Studio ohranja stik s profesionalizmom. Kasneje, ko sem se poizkušal na igralski akademiji, mi je gledališče prišlo pod kožo, poleg tega pa sem spet spoznal določene ljudi, pomembne za Studio, med njimi Andreja Kurenta.

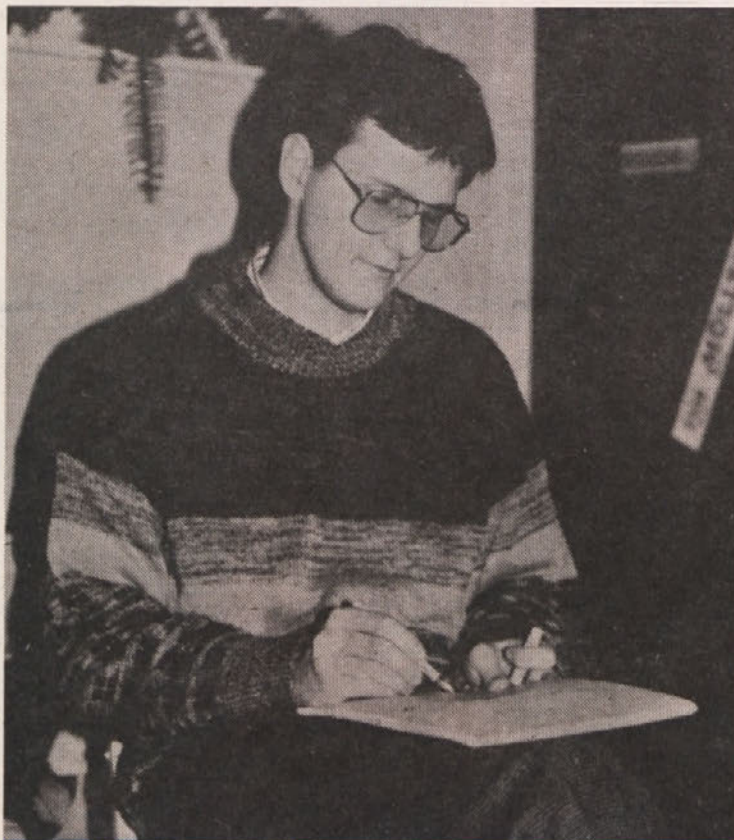
**Ce ste vi in vaši kolegi iz Ljubljane pogledali v koroški kulturni kot, ste morali videti veliko kaj hudo narobe, da ste že kot študenti posegli vanj. To se ne dogaja pogosto.**

Doma smo videli predvsem dolgčas, zato smo čutili potrebo, da kaj naredimo, da svojo energijo pametno porabimo, da izrazimo stvari v sebi, za katere bi bilo škoda, če bi propadle.

**Kaj to konkretno pomeni? To je že plan dela, manifest društva.**

Kljub določenim ljudem do zdaj koroško gledališče ni imelo stika s centrom, z Ljubljano, zato ga želimo zdaj vzpostaviti prek Studia. Mladim želimo pomagati pri vpisu na akademijo, hkrati pa ustvariti povraten proces: da bi se naši kadri, kot so Ivo Ban, Jerca Mrzel, Robi Valtl, vračali v domače kraje in s tem pri nas spodbujali kvaliteto.

Na drugi strani je naš namen, da bi Studio zastopal interese vseh gledaliških skupin v občini Ravne in na Koroškem. Problem je namreč v tem, da je družbenim dejavnostim, ki na občini skrbijo za kulturo, kultura le en del, kje je šele gledališče. Oni ne morejo artikulirati naših interesov, mi jih moramo sami. Pri tem želimo združiti mo-



Matej Strahovnik

drost starejših in energijo mlajših in tako ustvariti medgeneracijsko povezavo, ki povsod manjka. Uveljaviti želimo strokovno podkovane kadre, ki se navadno izgubijo v anonimnosti ene gledališke skupine, saj je potrebna vzgoja nas, ki delamo v gledališču, in publike. V bistvu: strokovnost je najpomembnejša, zato smo se tudi odločili organizirati gledališko šolo.

**To bo nekaj novega za Koroško.**

Do zdaj so enega ali dva letno pošiljali v gledališke šole drugam. Če jo bomo naredili doma, jih bo lahko v šoli več. Tako lahko izšolamo vse naše kadre, stroški pa se porazdelijo.

Šola bo konec avgusta, je pa potrebna, saj postaja tudi gledališče tržno orientirano. Ljudje ne

prebavljajo več vsega. Tudi to spada v naš odnos do ljudi, za katerega ni bistveno, da bi služili z vstopninami, ampak vse kaj drugega.

**Zaradi povezovanja interesov ste nedavno sklicali sestanek gledaliških delavcev. Kaj ste se na njem dogovorili?**

Za optimiranje in racionalizacijo v gledališču. Zdaj skupine niso povezane, zato prihaja do podvajanja v nabavljanju literature, opreme itd. Popisali bomo opremo v občini, dela bomo zbirali na enem mestu, za gledališko dejavnost bomo poskušali dobiti enega od kulturnih domov. V bistvu smo se dogovorili za gledališki lobi, s katerim bomo vplivali na občinsko kulturno politiko.

**Vaši načrti so nedvomno smeli in zanimivo, da vam jih kar uspeva uresničevati.**

Jaz pravim, da je treba dati času čas. Zdaj smo se šele prebijali. Nekateri so nam že začeli verjeti, kljub temu pa je še precej skepticizma. Nekateri pravi, da se nismo česa naredili. Toda do zdaj smo dobili najboljše predstave v skladu z našimi organizacijskimi in finančnimi možnostmi.

Soočamo se z mnogimi problemi, a glede na to, da je Studio dolgo živel v naših glavah, smo jih tudi pričakovali in se nanje pripravili.

Najbolj akuten problem so prostori. Pri njihovem iskanju spoznavamo, da bi nas ljudje želeli prej »obratiti«, preden bi kaj zaslužili.

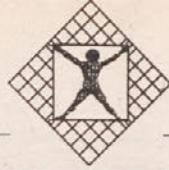
Naš hendikep je tudi, da smo kot študentje cel teden odsotni, večkrat pa zaradi študijskih obveznosti zadržani še konec tedna. Zato iščemo ljudi, ki bi bili pripravljene delati na organizacijskem in tehničnem področju, vendar morajo vedeti, da v finančnem smislu pri Studiu nimamo nič. Sam zapravim zanj po tričetrt štipendije. Če bomo ostali v proračunu občine, kamor so nas uvrstili, in če si bomo mogli popraviti Fužinarjev kombi za stalne poti, potem bo lažje.

**Kot svež veter v koroških kulturnih logih mnogim denete dobro, nekatere, predvsem dozrajšnje nosilce kulturnega dogajanja, pa jezite. Kako ste zastavili svoje delo z njimi; na začetku menda dokaj arogantno?**

Bili smo zamišljeni kot alternativa, a ne v tem smislu, da se uniči vse, kar je bilo prej. Kultura se ni začela z nami in se z nami tudi ne bo končala. Nismo se želeli postaviti pod noben vpliv, kajti če bi to storili, bi postali isti, ne boljši ali drugačni, kar pa smo želeli postati. Najprej smo želeli najti sebe, biti distancirani, kajti le tako lahko vidiš pozitivne in negativne strani tistega drugega. Tako je bila prva faza avtonomija, zdaj pa smo že naredili prvi korak, prav v tem tednu do ZKO, do g. Angelija. Gre za to, da združimo moči. Smo za konkurenco na strokovnem nivoju.

Helena Merkač





# Umetnost, zraščena z domačo zemljo

**Letos bo poteklo petdeset oziroma enainpetdeset let od tragične smrti dveh umetnikov, ki sta bila neločljivo povezana s Koroško in svetom ob severni slovenski meji – Lojzeta Šušmelja in Franja Goloba. Bila sta prva, ki sta se pred drugo svetovno vojno uspela izviti zaozstalemu provincialnemu okolju in uresničiti svoje želje po akademski likovni izobrazbi. Studirala sta v Zagrebu, vendar ju kozmopolitsko mestno življenje ni pritegnilo. Stanovale sta v skromni podstrešni sobici, kjer sta »kovala bodoče načrte, sanjala o Sloveniji in njenih vaseh ter si v srcu prisegla, da ji ostaneta zvesta.«**

V Galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu so pripravili veliko retrospektivno razstavo del obeh avtorjev. Temelje raziskovanja njenega življenja in dela je položil pokojni kustos Mariborske galerije Andrej Ujčič – s prvim in doslej edinim celovitejšim

šim pogledom na njuno ustvarjanje in razstavo leta 1961 v Mariboru. Slovenjgraška razstava in spremljajoča publikacija se v mnogočem opirata na Ujčičeva dognanja, v marsičem pa jih bržkone presegata oziroma dopolnjujeta. Zbrali in predstavili so 161 likovnih del, v razponu vseh likovnih tehnik, ki sta se jih umetnika posluževala. Umetnine so v kvaliteti precej neizenačene, kar pa seveda ni presenetljivo, saj sta mlada slikarja v kratkem ustvarjalnem obdobju, ki jima je bil na voljo, svoj izvorni slog še iskala.

**Franjo Golob** se je rodil leta 1913 na Prevaljah (tamkajšnja osnovna šola nosi njegovo ime). Kasneje se je družina preselila v Ptuj in nazadnje v Maribor. Ambiciozni Franjo je moral zaradi boleznih zapustiti gimnazijo, odločil pa se je za uk v rezbarski delavnici mojstra podobarja in pozlatarja Zorattija v Mariboru. Po srečanju z deželnim konzervatorjem in likovnim kritikom Francetom Steletom se je z njegovo pomočjo vpisal v kiparski oddelek Franceta Kralja na Tehniški srednji šoli v Ljubljani, kjer je srečal rojaka **Lojzeta Šušmelja**, s katerim sta se močno zblížala, iskrena prijatelja pa sta ostala ves čas do njune tragične

smrti v prvem obdobju okupacije.

Slabše so življenjske razmere, v katerih je rasel, kazale Lojzetu Šušmelju. Rojen je bil istega 1913. leta v Mulhousu v Alzaciji. Oče je tam rudaril, v prvi svetovni vojni pa je bil mobiliziran in je padel nekje na fronti. Mati se je s štirimi otroki vrnila v rodno Dravsko dolino. Že v prvem povojnem letu je umrla tudi mati in Lojzeta ter brata Feliksa so k sebi vzeli Gajsterjevi na Fali, ki so mlademu fantu nudili zavetje, ambicioznih načrtov pa mu sami niso mogli izpolniti. Pomagal mu je ruški zdravnik Adolf Zorec in mu omogočil šolanje v Ljubljani.

Po delu v ateljeju mojstra Kralja, ki jima je zapustil neizbrisen pečat, tako v njuni umetnosti kot pogledih na svet, sta se vpisala na zagrebško Akademijo za upodabljajočo umetnost. Tukaj je na njiju vplival zlasti profesor Krsto Hegedušič, ustanovitelj in vodja tedaj že prepovedane socialno angažirane skupine hrvaških umetnikov »Zemlja«. Šušmelj in Golob sta s kolegi slovenskimi študenti po vzoru na Zemljo in z njihovim programom leta 1938 ustanovila društvo »Gruda«. Zastavljene cilje sta koroška umetnika uresničevala v domačem

okolju. Zelo nenavadna in nekaj povsem novega je bila njuna razstava leta 1939 v Rušah – v kmečkem okolju, ki naj bi po pričanju mestnih intelektualcev ne bilo naklonjeno umetnosti, vendar je njuna razstava doživela velik uspeh, večino del pa sta tistim preprostim ljudem celo prodala.

Oba slikarja sta bila zanimiva kolorista, v »primitivnih« učinkih njihovih del pa je zaznati željo po iskanju prvinskega domačega, slovenskega izraza. Vrh njenega dialoga z domačo pokrajino in njenim duhovnim bogastvom pa pomenita grafični, bibliofilski izdaji: Golobova »Njav čiez izaro, po motivih koroških ljudskih pesmi in Šušmeljeva »Kobanski motivi«.

Čeprav sta se odločila za življenje v provinci, sta Franjo Golob in Lojze Šušmelj smelo zakoračila v slovensko likovno življenje. Izgorevala sta za svoje cilje, umrla pa sta nepojmljivo mlada. Opusa obeh razodevata, da še nista dosegla zenita umetniškega dosega, vsekakor pa so njuni dosledni ruralistični poskusi s podtoni socialno kritičnega angažmaja posebnost v slovenski umetnosti, ki zasluži vso pozornost.

Marko Košan



Lojze Šušmelj: Sv. Ožbalt, linorez



Franjo Golob: N'jav čiez izaro, lesorez



## Obrt, ki se je ohranila skozi stoletja

# IZDELKI ZA DRŽAVNIKE...

Preselimo se za kratek čas v 19. stoletje, ko sta lectarstvo in svečarstvo dosegla svoj vrhunec. Lectarske delavnice so se iz centrov začele širiti tudi na podeželje. Obrtni redi so točno določili, s čim naj bi se lectarji in svečarji ukvarjali. V glavnem naj bi iz čebeljih pridelkov, to se pravi iz voska in medu, izdelovali za tisti čas najbolj iskane dobrine, sladice in svečavo. Sladice so najprej delali v obliki blaga v kosih, kasneje so jih rezali na neenakomerne kose, in to so bili prvovrstni medenjaki, ki so bili različnih okusov glede na testu dodajane rezlane začimbe in zdravilne zvarke, zato so veljali kot zdravilo. Zelo znani so bili medenjaki proti glistam.

Posebno vrsto lecta so imenovali lutkarsko blago. Ime je dobilo po obliki lutke ali punčke, izdelovali pa so tudi druge oblike – srca, konjičke, peteline, prašičke, ure, za Miklavževo pa parkeljne in miklavže. Najbolj iskano je bilo lectarsko srce. Vse to so prodajali na cerkvenih shodih – žegnjanjih in sejmihi.

Lectarji so svoje izdelke prodajali pod šotori posebne oblike, ki so bili vidni daleč naokrog. Pod senco šotora so točili tudi ledeno mrzlo medico iz posebej zato narejenih vrčev, ki so bili zelo lepo oblikovani, prirejali so tudi razna tekmovanja – merjenja moči, zato so lectarji pripeljali s seboj tnalno in posebno sabljo. Na tnalno je bilo treba za stavo presekat devet do dvanajst tablic medenjakov. Medenjake je plačal tisti, ki je stavo izgubil. Kasneje so jih vsi skupaj pojedli in zalili z močno sladko medico, ki je vsebovala 14 odstotkov alkohola. Otrokom in ženam je bila namenjena osvežilna brezalkoholna medica.

Na Štajerskem in splošno povsod drugod so bili poleg drugih okrašenih lectarskih figur najpopularnejša lectarska srca, ki so bila okrašena s posebnimi oranmenti, na sredini z ogledalcem in primernimi verzji. Navadno je fant kupil srce svoji izvoljenki, in sicer velikega z ogledalcem, da se je ogledovala in hkrati brala verz, ki ji ga je fant namenil. Proti koncu 19. stoletja je slaščičarska dejavnost začela izpodrivati lectarsko, danes pa se poraba lectarskih izdelkov ponovno vse bolj širi, zato je pričakovati, da se ta staroveška obrt še ne bo prehitro umaknila industriji.

Danes so v Sloveniji le trije medičarji, od teh pa je najmočnejši **Hrabroslav Perger**, rojen v Mariboru, že vrsto let pa stanuje in dela v Slovenj Gradcu.

Je edini, ki je na mednarodni razstavi DOMAČE IN UMETNE obrti pred desetimi leti dobil naziv mojstra, njegovi izdelki pa »Znak kvalitete.«

Razstava domače in umetne obrti je po zaslugi Karla Pečka, ki jo je pripeljal v Umetnostno galerijo v Slovenj Gradcu, na ogled vsako drugo leto in je ena največjih takšnih v Evropi in širše. Razstavljene izdelke ocenjuje mednarodna strokovna komisija, in tako je pred dvema letoma Hrabroslav Perger obnovil naziv mojstra in hkrati dobil mednarodno priznanje Alpe Jadran. Za ilustracijo naj povem, da je od petsto razstavljalcev Znak kvalitete osvojilo sto, naziv mojstra pa je bil dodeljen le petnajstim.

Hrabroslav pravi: **Pri naši hiši se znanje lectarstva in sve-**

**čarstva prenaša iz roda v rod že prek sto let, je hišna tradicija. Želimo izdelovati vse tako kot včasih. Da je res tako, pričajo mnoga priznanja doma in v svetu. Vse izdelke namreč izdelujemo ročno in po starih receptih, saj uporabljamo samo naravne sestavine. Želimo, da bi naše izdelke cenili ne samo strokovnjaki domače in umetne obrti, pač pa tudi širše množice ljudi, zato stalno sodelujemo na raznih sejmihi doma in po svetu. Naše izdelke poznajo že na vseh kontinentih sveta – bodisi kot izvorni slovenski spominek, kot okras stanovanja, kot priboljšek ali kot funkcionalni izdelek. Moje izdelke so dobili Perez de Cuellar, Willi Brandt, bivši predsednik Italije in ZDA. Našo dolgoletno**



hišno tradicijo smo obogatili z izdelki, ki sicer ne sodijo v domačo in umetno obrt, pač pa so dobrodošla poživitvev in dodatek tradicionalnemu izdelovanju lectarskih in svečarskih izdelkov.«

Pa še res je tako. Ob obisku njegovega lokala na Glavnem trgu v Slovenj Gradcu človek sploh ne ve, kaj naj si najprej ogleda. Na steni visi veliko lec-



**Sodobno urejeni Pergerjevi bungalovi na letališču v Turiški vasi.**





Hrabroslav Perger

tovo srce, ki je zaradi svoje velikosti moralo biti pečeno v dveh delih in naknadno sestavljeno. Ob njem so razstavljena številna priznanja, v košarah so lizike, na policah pa je toliko lepih sveč, da si je kar težko izbrati samo eno. Za zaljubljenca ima pripravljena raznorazna srca, od najmanjših do velikih. Na njih so narodni verzi, ne manjka pa tudi Prešerna, Gregorčiča in Aškerca. Letos, ob Valentinovem, so mladi to znali izkoristiti, pravi Hrabroslav. Ob ogledu izdelkov pa se človek nehoje vpraša, kako lahko ena družin vse to izdelata sama.

**»Pri delu mi pomagajo žena, mama in sin, ki ima veliko veselje do tega in ga že od malega uvajam v obrt. Kljub temu, da je bil odličen učenec in da so ga učitelji spravljali na gimnazijo, se je odločil za živilskega tehnika in trenutno obiskuje drugi letnik. Čeprav se pozna velika družbena kriza, mu pravim: če boš priden in hotel delati, boš imel vsega dovolj.«**

Za LECT, pravi Hrabroslav, so pomembni intelektualci. Srček je eden izmed najstarejših okrasov za novoletno jelko, predvsem pa ni kič. Kot živilo ima rok trajanja eno leto, kot okrasek pa deset. Res je, da za ceno srčka lahko kupimo pol kilograma medenjakov, vendar na to ne smemo gledati skozi želodec, ampak moramo znati ceniti njegovo vrednost. Prav tako moramo znati ceniti tudi ročno izdelane svečarske izdelke. Po starem načinu jih izdelujeta samo še brata Perger.

Hrabroslav je znan tudi po tem, da je pred dvema letoma prevzel določene objekte na Letališču v Turiški vasi. Izkoristila sem priložnost in ga povprašala tudi o tem.

»Pred dvema letoma je Kompas dal na licitacijo restavracij-

## SVETOVNI DAN ZDRAVJA 92

## Srčni utrip - ritem zdravja



ski del, avtocamp ter bazen. Skupaj s Franjem Kopertijem sva to zlicitala. Med tem je Franjo odstopil in je vso breme padlo na moja ramena. Ti objekti s parcelami niso bili vzdrževani okrog deset let in sem jih dobil v zelo slabem stanju. V kampu je bilo šest starih barak, v katerih so se zaredile kače in podgane. Kljub temu, da sem petkrat menjal ključavnice, je bil ves inventar zažgan. Restavracijski del je tako uničen, da ga je treba podreti in zgraditi na novo. Ob vsakem dežju je v kletnih prostorih meter in še več vode.

Projekt in gradbeno dovoljenje za obnovitev že imam, trenutno pa iščem delničarje oziroma so-investitorje, ki bi to lahko finančno podprli. V kletnih prostorih je v načrtu nočni bar prve kategorije, nad njim restavracijski del s pol pokrito teraso, butik ter prodajalna domače in umetne obrti, na vrhu pa pet apartmajev visoke kakovosti. Predračun za to je okrog dva milijona mark.

Najprej sem se odločil urediti avtokamp in pridobljena sredstva kasneje vlagati v restavracijski del. Otvoritev avtokampa predvidevam maja, obsega pa: bistro z malo kuhinjo, šest bungalovov visoke kakovosti, z balkonom, tušem, sanitarijami, barvno televizijo, videorekorderjem, radiokasetofonom in telefonom. Sem spada še recepcija s prodajalno domače in umetne obrti, skupne sanitarije, dva kamina, avtopralnico, kjer si bodo gostje lahko sami oprali avto z vodo ali paro, intimni nočni bar samopostrežnega tipa ter otroško igrišče. Kasneje bo v kampu tudi savna. Žal imam že od vsega začetka velike probleme, ker mi Letalski klub meče polena pod noge in ni pripravljen na dialog z mano.

Na koncu naj dodam, da ima poleg vsega tega Hrabroslav še hobi, ki zahteva veliko časa – potovanja. S tem se trenutno ne ukvarja, vendar ga ne misli opustiti. V načrtu ima tudi izdelavo lectovega srca za GUINNESSEVO knjigo rekordov, kar pa bo zaradi omejenih finančnih sredstev moralo še malo počakati.

Zuhra Al Hiasat

Svetovna zdravstvena organizacija posveča svetovni dan zdravja v letu 1992 temi o zdravem srcu. S tem želi povečati pozornost javnosti za svetovne razsežnosti bolezni srca in ožilja in opozoriti na potrebo po njihovem preprečevanju. Vlade držav želi vzpodbuditi preko zdravstvenih oblasti k nudenju čimvečjih denarnih sredstev, opreme in strokovnih kadrov, ki bi preokrenili potek srčnih bolezni. Ocenjuje, da bi bilo mogoče s pomočjo ustreznega preventivnega delovanja vsako leto rešiti okoli 6 milijonov življenj.

Še do nedavna je prevladovalo mnenje, da prizadevajo bolezni srca in ožilja izključno le industrializirane dežele. Dandanes, ko se modernizirajo tudi države v razvoju, ko so sposobne nadzirati nalezljive bolezni in ko zvišuje pričakovana življenjska doba njihovih prebivalcev, pa to žal ne drži več. Ljudje iz dežel v razvoju še vedno trpijo zaradi srčnih bolezni, ki drugod niso več razširjene. To sta na primer revmatska srčna bolezen, ter bolezen srca, ki jo povzročata parazitarna okužba – Chagasova bolezen, ki prizadeva okoli 17 milijonov ljudi v Južni Ameriki. V teh deželah so bolezni povezane z načinom življenja, poleg skromnih denarnih sredstev, še dodatno breme.

Bolezni srca in ožilja so vsako leto osnovni razlog četrtine vseh smrti, kar znese po ocenitvah letno 12 milijonov življenj, to je več kot jih povzročita katerakoli druga posamezna bolezen brez upoštevanja invalidnosti milijonov. Najhuje je to, da so mnoge žrtve mlajše od 65 let in če upoštevamo pričakovano življenjsko dobo, so takšne smrti prezgodnje ter povzročajo družinam trpljenje in mnogim deželam izgubo talentov, ki bi jih tako rabili za ekonomski razvoj.

V deželah zahodne Evrope, v Severni Ameriki, Avstraliji in Novi Zelandiji je začelo število bolezni srca in ožilja upadati. Izkazalo se je, da jih je mogoče preprečevati s pomočjo ustreznih prehrane, telesnega razgibavanja – predvsem hoje in opustitve kajenja. Ob tem je pri preprečevanju teh bolezni še dodatna nagrada: način življenja, ki ga priporočajo za zdravo srce, zelo koristi tudi preprečevanju drugih bolezni.

Lani 3. aprila so v Ljubljani ustanovili društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije. Društvo je namenjeno osveščanju ljudi od mladih let dalje, da bi boljše skrbeli za svoje zdravje. Preventivni pregledi, odvajanje od kajenja in zdravljenje hipertenzije, hiperlipemije in sladkorne bolezni so pomembni, vendar ne morejo sami vplivati na statistiko obolevnosti in umrljivosti za boleznimi srca in ožilja.

Strategija je torej usmerjena k populaciji, težiti bi morali za takim vzdušjem v družbi, da bi npr. postalo ljudem nerodno, če v javnosti kadijo, če kadijo na delovnem mestu, v lokalu, kaj šele v zdravstveni ustanovi oz. pred TV kamerami, da bi ljudje opravičila za normalnost zdravega načina življenja ne dobili šele takrat, ko je njihovo srce oz. ožilje že prizadeto, da bi vzgoja zdravega načina življenja in zdrav način življenja sam postala naš vsakdan. Z resnim prizadevanjem in usmerjenimi akcijami bi bilo potrebno začeti že v otroški dobi.

Eden izmed naših ciljev za leto 2000 in po njem naj bo torej zdravo srce in ožilje za vsakogar.

dr. Stanislav Pušnik





**Piše:**  
**Srečko Mlačnik**

Pomlad je letni čas, ko vsi nestrpnost pričakujemo, da se končno poslovita zimski mraz in tema. Za večino je to čas brstenja in hrepenenja, razen za koroške osmošolce, ki jim ravno pomlad prinaša mraz in temo in ki jih je, namesto da bi hrepeneli, strah: nekatere, ali se bodo lahko vpisali v šolo, ki so si jo izbrali, druge pa, ali se bodo sploh lahko šolali.

Lansko leto, tudi spomladi (na sploh kaže, da se le na pomlad pogovarjamo o šolstvu, o njem pišemo in razmišljamo, prirejamo takšne in drugačne okrogle mize!), sem napisal priliko o vratih v Hudi luknji, kjer naj bi Korošci puščali svoje razprtije in jih potem, po vrnitvi iz Ljubljane po potrebi spet pobrali. Prepričan sem, da je priлика ostala hote nerazumljena, zato je očitno, da za Korošce še posebej velja beseda iz Lukovega evangelija: »Gledajo, pa ne vidijo, in poslušajo, pa ne razumejo.« In ker niso razumeli, je letos Huda luknja premajhna za nespoznanje; in še: očitno smo, taki kot smo, za ljubljanske svetovljane skrajno zabito pleme.

Zakaj in čemu je potreben tak uvod? Zaradi razprav okrog gimnazije, pa ne tiste, ki že je (in žal ni več to, kar je nekoč bila!), temveč okrog tiste, ki je še ni (in o kateri sploh ne moremo reči, da bi bila boljša, kot je prva). Ne želim govoriti o tem, ali Koroška potrebuje dve gimnaziji ali ne. Dejstvo je, da bi se lahko v gimnazijo vsako leto vpisalo (glede na sposobnosti) približno 250 učencev. Podatkov, ki so nam vsem na razpolago, ne bi smeli interpretirati po znani Hoffstaterjevi maniri: Laž – velika laž – statistika. Letošnji razpis za vpis v koroške srednje šole je eden največjih, kar jih je sploh bilo.

## ŠTUDENT NAJ (NE) BO?

Skoraj devetsto mest čaka na dijake, torej se lahko 80 % celotne generacije vpiše v domače šole. Iz izkušenj vemo, da je dejanski vpis nekoliko manjši, vendar ne znaša manj kot sedemsto učencev.

Možnosti za vpis, če upoštevamo zgolj procenote (in za katerimi, ne pozabimo, se skrivajo učenci!), so kar velike. Toda le za približno 400 učencev je prostora v štiriletnih šolah. In ta številka je glede na želje in tudi sposobnosti vsaj za tretjino prenizka (zato tudi trditev iz uvoda, da smo po mnenju ljubljanskih načrtovalcev mreže šol Korošci skrajno zabiti). Za Slovenijo namreč velja, da nadaljuje šolanje v gimnazijah in tehniških šolah približno 55 % osmošolcev. Veliko bo torej takih, ki morajo v šolo drugam, seveda, če bodo imeli možnosti za to.

Ugotavljamo torej, kako kljub temu, da šole na Koroškem so, za Korošce niso čisto ustrezne. Manjkajo predvsem štiriletne, če pa potrebujemo še eno gimnazijo ali ne, no, to je stvar dogovora. Če naj bo dobremu biku vseeno, koliko ima sosed krav, bi moralo biti tudi Ravnam vseeno, ali je gimnazija tudi v Slovenj Gradcu.

Seveda bi bila razprava o možnostih za izobraževanje površna, če se ne bi dotaknili področja, ki se na izobraževanje navezuje. Namreč, če so možnosti za šolanje tista zimska tema iz uvoda, potem je letošnji razpis kadrovskih štipendij resnično tak, da zmrzi. Natančno 79 so jih razpisala koroška podjetja, pa le 11 med njimi z višje in visoke šole. Kaj to pomeni? Da Koroška ne potrebuje izobraženih? Ali se v razpisu kaže osiromašenost gospodarstva? Mogoče je kriva miselnost, da v tržnem gospodarstvu kadrovske štipendije niso več potrebne? Gospodarska rast je premosorazmerna sredstvom, ki jih vlagamo v izobraževanje. Če ni denarja za štipendije ali širše za šolstvo nasprotno, potem ne moremo pričakovati čudežnega razodetja, ki se nekaterim kaže v standardu ljudi preko severne meje.

Ali sploh so kakšne možnosti? Šole niso čisto takšne, kot bi morale biti, če seveda želimo bolj in boljše izobraže-

ne ljudi. Štipendij, ki bi omogočale izobraževanje vsem, ki so za šolanje sposobni in imajo za študij voljo, pa ni ali pa jih ni dovolj (upoštevati moramo tudi republiške štipendije, potem je slika vsaj nekoliko boljša).

Mislím, da nekaj vendarle lahko storimo. Na Koroškem bi se npr. lahko dogovorili za sklad, ki bi omogočal napredek. Tak sklad naj bi denarno podprl raziskovalne naloge, raziskovalne tabore, jezikovne tečaje, skratka najsposobnejšim bi omogočal razvijanje njihovih sposobnosti. In ne samo to. Sklad bi naj poskrbel za povezavo med solajočimi in okoljem. Povsod v razvitem svetu, s katerim se tako radi primerjamo, je navada, bolje, potreba, da sorazmerno zgodaj skušajo odkriti in vzpodbujati najperspektivnejše, najboljše. Tudi pri

nas že več odkrivamo in podpiramo najsposobnejše z Zoisovimi štipendijami. Je pa res, da so za celovit pristop zgolj štipendije premalo. Te štipendiste bi morali na nek način tesneje povezati z regijo. Če jim že ne moremo zagotoviti zaposlitve, bi morali doseči vsaj to, da se z regijo identificirajo, da čutijo pripadnost, da se na Koroško vračajo. To bi lahko bil tudi eden od načinov, kako ustvariti bolj prijazno podobo regije. Tak sklad, katerega ustanoviteljice bi morale biti koroške občine, je razvojno gledano zagotovo veliko pomemben. Seveda se zavedam, da s predlogom ne odkrivam Amerike. Podobna institucija že več let uspešno deluje v Mariboru (ta je v podobni identitetni, pa tudi drugačni krizi, kot je Koroška, torej morebitni vnaprejšni izgovor, da ni denarja odpade!)

Predlog je torej dan, uresničitev je možna in rekel bi tudi nujna. Čisto za konec še ena prilika (tokrat po Mateju): »Prosimo in dobili boste. Išcite in boste našli. Trkajte in se vam bo odprlo. Kajti vsak, kdor prosí, prejme, in kdor išče, najde; in kdor trka se mu odpre.«

### GRAFIČNO PODJETJE GRAFIKA PREVALJE

#### razpisuje prosto delovno mesto računovodje

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

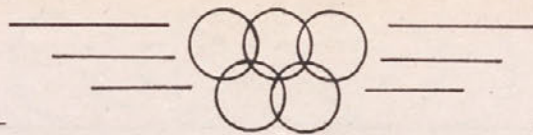
- da ima višjo izobrazbo ekonomsko-finančne smeri ter 2 leti delovnih izkušenj v finančni ali računovodski službi oziroma
- srednjo šolo ekonomsko-finančne smeri ter 5 let delovnih izkušenj s področja financ ali računovodstva.

Delovno razmerje bomo sklenili s polnim delovnim časom. Kandidati naj pošljeno vloge z dokazili v 15 dneh po objavi na naslov:

DO GRAFIKA Prevalje,  
Trg 24  
62391 Prevalje.

Vse informacije lahko dobite po telefonu:  
(0602) 31-077!





## Kegljanje: Največji uspeh Fužinarja

# V PRIHODNJE V AS-LIGI

Ravensko kegljanje je v letošnji sezoni doseglo svoj doslej največji uspeh. Tako moška kot ženska ekipa Fužinarja sta v prvenstvu enotne slovenske lige osvojili prvi mesti in bosta v prihodnjem tekmovalnem obdobju nastopali v najvišjih državnih ligah – AS ligi.

Moška ekipa je povsem zasluženo osvojila prvo mesto v ligi. Skozi celo prvenstvo so bili Ravenčani premočni za nasprotne ekipe in na koncu osvojili prvenstvo s šestimi točkami prednosti pred Triglavom iz Kranja. Uspeh je tem večji, če dodamo, da so se Fužinarjevi kegljači v I. ligo uvrstili šele tik pred novim prvenstvom, medtem ko so prej nastopali v II. slovenski ligi. »Takšnega uspeha seveda nismo pričakovali. Trenirali smo dobro, fantje so bili izjemno prizadevni in seveda uspeh ni mogel izostati. Imamo kar lepo število kakovostnih kegljačev, v ozadju pa že vzgajamo mlajše. Seveda pa, moram poudariti, moško ekipo Fužinarja sestavljajo igralci, ki so med seboj dobri prijatelji. Tudi to je eden od pogojev za uspeh v športu«, pravi eden dolgoletnih fužinarjevih kegljačev in kapetan moštva **Rajko Podojsteršek**. Poleg njega so za ekipo nastopali še: **Silvo**



Fužinar – stojijo: Strašek, Mlakar, Borovnik, Golob, Lojen in Podjavoršek (tehnični vojdja)  
Čepijo: Lasnik, Paradiž, Podojsteršek, Belaj in Vovk

**Belaj, Ivo Mlakar, Jože Lasnik, Alojz Strašek, Danilo Vovk, Anton Golob, Ferdo Paradiž in Ivan Borovnik.**

Ženska ekipa Fužinarja je prvo mesto v ligi osvojila skupaj z drugo ekipo EMO iz Celja. Obe ekipi sta na koncu zbrali enako število točk – 28,

toda Ravenčanke bodo v prihodnji sezoni nove članice super slovenske lige. Varovanke trenerja **Stanka Prinčiča** so v cellem prvenstvu izgubile le štiri tekme, v drugem delu presenetljivo dve tekmi doma, proti Celjankam in Slovenjgradčankam, slednje so osvojile 3. me-

sto. Za uspeh Fužinarja so najbolj zaslužne naslednje kegljavnice: **Medika Prinčič, Silva Cigler, Marta Merkač, Erika Lesnik, Renata Gostenčnik, Cvetka Harnold, Slavka Kodrun in Majda Voler.**

I.M.

## NAŠI TALENTI:

# ROK ŠALEJ - DRŽAVNI PRVAK

To, da je na Koroškem smučanje šport številka ena, drži kot pribito. Kdo ne pozna uspehe Kunca ali Pušnikove, a ta dva sta le vrh koroškega smučanja.

Po njunih smučinah pa smuča vrsta mladih koroških smučarjev. Eden teh je Fužinarjev tekmovalec, še ne 11-letni ciciban **Rok Šalej**, ki je kot prvi Korošec v samostojni Sloveniji osvojil državni naslov. To se je zgodilo konec januarja na državnem prvenstvu v veleslalomu za cicibane v Kranjski gori.

Rok je perspektiven smučar, zagrizen, s pravo koroško trmo. Z vsem srcem je pri smučanju, zna ceniti delo trenerjev Fužinarja in podporo učiteljev na šoli, ki mu vsi skupaj omogočajo reden in kvaliteten smučarski trening.

On pa obljublja, da nas bo v prihodnjih letih še naprej razveseljeval z dobrimi rezultati.

H.Č.



## Novičke...

V Ptujju je bil drugi turnir TOP 10 za pionirje v namiznem tenisu, na katerem je zmagal domačin, ki nastopa za Radlje, **Luka Strašek**. Ravenčan **Andrej Bač** je bil drugi, Radeljčan **Peter** pa sedmi. V drugi, slabši skupini, je bil najboljši **Stropnik** iz Radelj, njegov klubski tovariš **Hartman** pa je bil peti.

Ravenčan **Erih Pečnik** je zastopal barve slovenske mladinske reprezentance na svetovnem prvenstvu v nordijskem smučanju na Finskem. V ekipni konkurenci je Slovenija osvojila 11. mesto v nordijski kombinaciji (skoki in teki), svetovni prvaki so postali Norvežani.



## Krimina- liteta

Neznani storilec je med 16. in 20. marcem iz kuhinje v slovenjgraški splošni bolnišnici odtujil (policijski izraz – op. pisca) za okoli 28.000 SLT prehrambenih artiklov. Policija zdaj ugotavlja zlasti, če je »bolnik« prišel v bolnišnico že lačen, ali pa so mu bile porcije premajhne. Sicer pa se bo – najbrž zaradi preobjedenege želodca – kmalu spet znašel na kraju zločina. Tedaj ga bodo pohopsali.

V tekstilni tovarni v Otiškem vrhu so okoli 20. marca (kot kaže) nekoliko prepogosto poslušali koroško ekološko pesem avtorja M.S. Iz Mislinje so namreč naredili ne le mrtvo, marveč tudi kar črno reko. In ribe so takoj zaplavale hrbtni slog. Barva je uhajala kar skozi filter. Nekaj Dravograjčanov tistega dne na jedilniku ni imelo znane kulinarične posebnosti modre postrvi, marveč črno postrv à la nogavičar.

V Hudem kotu je obrambni minister Janez Janša nepričakovano dobil »pulfer magacin«. Policija je namreč v vikendu – orožarni, last U.Ž. iz Slovenj Gradca, zasegla 6 komadov okvirjev za AP, 289 nabojev za AP cal. 7,62, 35 komadov nabojev cal. 7,9, 23 komadov polnitev za RB M57 in 1 komad protiletalskega naboja za minomet M57. Ugotovili so, da je U.Ž. vse to vzel iz skladišča TO med zadnjo vojno. Predlog za uspešno obrambo pred sodnikom: tudi partizani leta 1941 ne bi mogli v boj, če bi poprej ne skrili orožja v gozdu. Vojna pride vsakih 20 let!

Vse kaže, da je blizu tudi prva akcija kolesarjenja TRIM. Neznani storilec je namreč na Prevaljah iz nezaklenjene kolesarnice na Trgu 10 s kolesa F.S. snel prednje in s kolesa P.G. še zadnje kolo. Okvir in drugo je najbrž imel sam. Okradena lastnika pa lahko zdaj sestavita kolo tandem in se akcije TRIM vendarle tudi udeležita. Samo dogovoriti se morata, kdo bo pozicija in kdo opozicija: torej – kdo bo gonil in kdo zaviral.

Na pnevmatike osebnih avtomobilov sta »špilala« M.P. in M.G. V Pamečah sta namreč prebadala gume avtomobilov. Po njunih izjavah bojda ni lepšega kot »v tišini noči prisluhniti nežnemu PSSSSSS!«. Sodnik za prekrške ju bo naučil »špilati« še na druge instrumente.

Na Dolgih brdih niso dolga – kot kaže – samo brda, ampak tudi zima. Nekdo je namreč J.V. iz gozda ukradel dva kubika bu-

# ČRNA

Dovolite, da se vam, drage bralke in bralci, najprej opravičim. V zadnjih dveh številkah črne kronike – morabit ste to celo opazili – ni bilo. Če vas je skrbelo zame: niso me zaprli! Kratko in malo sem imel toliko drugih obveznosti, da me pot ni dovolj prinesla na Koroško. A bodite potolaženi: obljubljam, da bom v prihodnje spet z vami!

Tri stvari so, na katere bi lahko opozoril uvodoma. Prišla je pomlad in z njo star običaj požiganje trave. To je zelo nevarno opravilo, saj se nam ogenj kaj kmalu lahko izmuzne. In to se je večkrat tudi primerilo. Druga značilnost so telefonski pozivi o nastavljenih bombah na srednjih in osnovnih šolah. Prihajajo v glavnem od učencev, »najuspešnejši« – če lahko tako rečem – pa je bil mladenič iz Kotelj. Veljalo bi pristaviti, da takšne vragolije učencem prej škodijo, saj bodo sleherno izgubljeno uro morali nadomestiti. In tretjič: policija se je končno spravila nad igralne avtomate, ki so na Koroško – kot tudi drugod – zares že prava nadloga. Prav je, da se takšen lahek vir zaslužka (za nekatere) prekine. Zadnje ugotovitve namreč kažejo tudi, da vse več mladoletnikov, celo osnovnošolcev, krade denar iz garderob in ga kasneje porabi za avtomate.

## KRONIKA

### Imperij vrača udarec

kovih drv. Lahko bi bil vsaj toliko prijazen, da bi pustil naslov. Lastnik drv bi se tako lahko hodil k njemu greti. Zdej se bo morabit grel pri njegovi ženi. Prav mu je!

Skopo poročilo: S.K. z Javornika na Ravnah je v trgovini Jamnica ukradel sprej Simpaty. Skop nasvet policajem: bodite pozorni na simpatične moške!

Ja, ja, bencin je vse večji strošek. Poceni pa je na samopostrežni črpalki. Tako si je sam postregel neznanec, ki je iz osebnega vozila A.I. pred blokom na Partizanski cesti v Slovenj

Gradcu »izčrpal« 20 litrov bencina. Upajmo, da ga ni porabil za molotov koktejl!

Trideset dni zapora si je prislužil A.P. iz Slovenj Gradca. Vinjen se je namreč šel formulo ena na koroških cestah in dvakrat skorajda povozil policaja. Pri tem je obakrat razbil svetilko, s katero so ga ustavljali. Pri sodniku za prekrške mu ni pomagal niti izgovor, da je rojen v znamenju bika in da se je kot pravi ick pač zaganjal v rdečo barvo. Policaji bi ga lahko ustavljali z zeleno ali kakšno drugo barvo – in bil bi miren kot bicek Ferdinand.

Mali ljudje  
zavimo le za  
male grehe  
velikih greš-  
nikov. NIKO

Neznani storilec je na Trgu svobode na Ravnah z vozila A.P. odnesel prednjo masko in znak Alfa romeo. Lahko delo za policaje: pozorni morajo biti samo na kakšnega fička z neobičajnimi zunanjimi znaki Fičo-romeo.

Prav tako neznani storilec je iz okrepčevalnice na smučišču Rahtel odnesel 12 litrov vina. Najbrž gre za kakšnega jeznega smučarja, ki si je dejal: če ni bilo dovolj snega, bi med smučarji spil najmanj 120 špricarjev. Pa je svoj delež vzel kar s seboj.

Za vsa praznovanja v letošnjem letu – povezana zlasti s praznovanjem slovenske samostojnosti – se je dobro oborožil neznanec, ki je vlomil v železniški vagon, preurejen v stanovanje v Sentjanžu. Odnesele je namreč slovensko zastavo, dva litra vina in liter žganja. Odkrili ga bodo, ko se bo napil sicer na pravi dan, zastavo pa bo izobil na napačnega.

## Bunkeraši

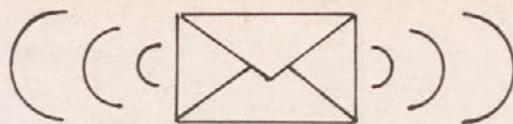
Med štiri hladne stene so privledli J.B. iz Sv. Danijela. Navinil se ga je in doma razgrajal, ker se ni vrnila Z.S., s katero živi v zunajzakonski skupnosti. Družico je našel okoli 2.30 na Karavangu. Spravil se je nanjo (saj veste – našal jo je). Z dejanjem ni prenehal niti ob prihodu policije. V bunkerju je ostal brez pravega sparing partnerja, saj bi se na policaje le težko spravil.

M.J. z Mute je v tamkajšnjem gostišču Lipa kljub vinjenosti na vsak način želel imeti še kakšno alkoholno dozo. Ker mu je natakara ni hotela dati (doze namreč), ji je pričel groziti, da jo bo ubil. Ko so ga prijeli, je policajem hitel zatrdjevali, da je odlok o prepovedi točenja alkoholnih pijač vinjenim osebam krut in nečloveški, ker ne upošteva dejstva, da se klin s klinom izbija.

V bunker je moral tudi Z.K. s Prevalj, ki je sredi dopoldneva doma igral glavno vlogo v filmu Imperij vrača udarec. Želel je namreč tepsti 63-letno mater in se ji oddolžiti za klofute iz mladosti. Policaji so mu dodelili vlogo v filmu Ptičar iz bunkerja.

T.I.





## Telefonske bombe na Koroškem

Lahko in nadvse željeno je pisati o vsakodnevni nevsakdanjosti, pa tudi objave po radiu so nadvse šokantne in dobrodošle, še posebno po 7-urnem zaslisanju bolne osebe, brez požirka vode in koščka malice. Najbrž v opomin vsem tistim Saškam, Andrejem, Robijem, Marijanam, Mi..., ki so mislili namesto Sama in skovali dober načrt za akcijo prvega pomladnega meseca!

»Samo pokličiš, malo spremeniš glas ali pa še to ne, saj te nihče ne bo spoznal, samo na mamino šolo ne smeš poklicati in postal boš junak, mi pa se bomo smejali učiteljem!« No, prišlo je do tehnične pomote, ker je Radio v isti stavbi, ki bi moral samo ustrahovati naprej!

Nekaj je moral tudi Samo narediti sam, pa še tu se je zmotil, kot vedno pri kontrolnih v šoli. Toda – nekaj dobri prijatelji ob pivu, za Samovo invalidnino, dokler je še kaj, niso izračunali, tako kot 7-urni izpraševalci ne: da si je Samo želel postati junak, da je izpolnjeval povelja in se nazadnje tudi sam javil, kot vedno!

Najbrž bi morali hitri kriminalisti in policisti evakuirati še več ljudi, če bi bombaš Samo še naprej poslušal navodila z visokim inteligenčnim kvocientom in akcije željnih prijateljev, ki so mu pripravili že nekaj nepozabnih uric trpljenja!

Škoda, da učene osebe niso podvomile v taka dejanja. Pa še veliki Samov prijatelj Koroški radio je hitel razločno, brez ovinkov, kot je največkrat v navadi, poročati o Samovem »nečednem početju«, kot ga imenuje novinar Ivan.

Verjemite, da so Samove pisane izjave, da je »mladim potrebno omogočiti čimveč prostotivne, da bi bilo dobro vznemiriti občinstvo«, spretno vodene in narekovane, saj je za

take in podobne izjave potrebno že kar precej pameti, ki je pa usoda Samu ni namenila preveč. S tem se pač nekateri odličneži ne morejo sprijazniti, neusmiljeni so z drugačnimi od sebe, še več, pomagajo jim drveti navzdol.

Torej živio, Koroški radio, novinarji, varuhi in raziskovalci miru, vaše delo je zares potrebno hitrih in potrditvenih izjav, saj ste po petih dneh skrbnega dela »prijeli fanta, ki je po telefonu podtikal bombe« in vam najbrž zaradi trenutne iskrice razsodnosti v srcu sam pokazal sled, ker se je naveličal poslušati vse tiste pametnejše, ki so mu vsak dan sproti dajali navodila in na listke napisane telefonske številke ustanov, kam naj še pokliče. Morda bodo še kdaj potencialni kandidati za kakšno drugo

akcijo, med tem ko bo moral Samo, ovaden tožilstvu, prestajati manj lepe trenutke, neke daleč od Prežihovih Kotelj.

Ali se vam ni, dragi policisti in kriminalisti (čeprav bi bila potrebna za ta primer le dva), utrnila misel, da bi takoj poklicali k poizvedovanju še mamo, ki pravno zastopa bolno osebo, saj ste imeli priznanje za nečedno početje že v prvih minutah, vse ostalo pa tako ni bilo pomembno! Radio bi lahko tako že po eni uri preiskovanja poročal enako vsebino vašega 7-urnega trdega dela, pa še mama bi izvedela prej kot njeni sodelavci in otroci na cesti!

V takih službah je najbrž potrebno na široko odpreti srce in um v telo življenja!

Mija Čegovnik

## ODZIV

Za ta prispevek sem se odločil iz dveh razlogov. Prvi je pravilna ugotovitev uredništva, da so o Prepihu poleg pozitivnega prisotna tudi kritična mnenja in poziva bralce, da pišejo tudi o tem.

Pridružujem se kritiki, kajti način pisanja je mene štirikrat prizadel (v enem letu izhajanja)! Objavil je nedorečene in neresnične vesti, tako da me lahko nekateri bralci obsojajo po nepotrebnem! Pri tem najbolj izstopa nepodpisani članek nekega sindikalista, ki si je po svojem kopitu tolmačil mojo razpravo glede zakona o denacionalizaciji v republiškem parlamentu. Poleg anonimnega članka je urednik – ki je šolan novinar – dal objaviti tudi mojo sliko! Tudi kot amateur dobro vem, da je to v nasprotju z vsako novinarsko etiko!

Drugi razlog je prispevek novinarja E.P. v zadnji številki. Priznam, da ga kot preprost kmet ne razumem do pike, saj je za mene preveč psihološki, nekaj pa sem vendar dobro zapopadel. Namreč namig, kdo je odločil, da se je pri glasovanju o konstruktivni nezaupnici

republiški vladi nagnil jeziček na tehtnici na »nepravo« stran! Žal mi je, ker moram pisca opozoriti na matematiko. Priporočam mu, da naj v tako važnih stvareh ne računa na tihem, ampak se raje posluži svinčnika, ročnega ali elektronskega računalnika! Ugotovil bo: Če razdelimo republiške poslance s Koroške na dva tabora, je razmerje 4:4. Če smo štirje – to si kljub tajnemu glasovanju upam trditi – glasovali proti, sta kandidatu še vedno manjkala dva glasa! Manjkalo mu je namreč šest. Ostala dva grešna kozla naj torej pisec išče širom Slovenije!

Sicer pa 82. in 83. člen Ustave Republike Slovenije določata, da poslanci niso vezani na kakršnakoli navodila in niso kazensko odgovorni za svoje mnenje in glas!

Če bi o tako važnem političnem vprašanju mlade države Slovenije res odločili poslanci s Koroške, bi lahko bili na to ponosni!

Ivan Dretnik – Ajnžik  
poslanec Zbora združenega  
dela Skupščine Republike  
Slovenije

## Kako lepa si koroška dežela

V sončnem sobotnem dopoldnevu se nas je zbralo kar lepo število članov našega invalidskega društva PREVALJE in s prav prijetnim razpoloženjem odrinilo v planino, kjer naj bi tega dne preživeli na eni izmed lepih koroških pokrajin »PREŽIHOVI JAMNICI«. Tod je nekoč živel rod, ki ni pozabljen in ki ga je treba pomniti in spoštovati.

Ustavimo se pri kmetu SMREČNIKU, kjer nas vsi domači pristrčno sprejmejo in poskrbijo za prijetno vzdušje. Tudi sicer so kar urni in se skušajo čimbolj znajti v tej naši novi pridobitvi, ki ji pravimo: »KMEČKI TURIZEM«.

Po obilnem in nadvse skrbno pripravljenem kosilu se je iz bližnjega kota oglasila še harmonika, zato je leseno plesišče v hipu zaživelo. Tisti, ki niso bili razpoloženi za »sukanje«, pa so posedli po prijetnih lesenih klopeh, si zapeli, ali pa spremljali vso to veselje okrog sebe. Razpoloženje je bilo na višku in je ob nenavadno lepem vremenu doseglo svoj namen.

Nekatere izmed nas je zamikala tudi narava. Odpravili smo se na prijeten sprehod med žitna polja, travnike in bližnji gozd. Tu je bilo najti še nekaj tistih zlahkanih živrdceh »bobik«, ki jim pravimo tudi brusnice. Na obronkih travnikov so se ponujale dišeče kamilice in druga zdravilna zelišča.

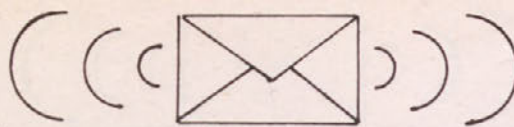
V poznem, že nekoliko hladnem popoldnevu smo se poslovili od te prijetne domačije; njen gospodar pa nam je ob slovesu še zapel in zaželel čimprejšnje snidenje.

Kar žal nam je bilo zapustiti ta čudoviti gorski svet. Tudi sedaj, ko se vračamo v dolino, se stisnem k oknu avtobusa, ki se nadvse previdno spušča po hudem klancu navzdol. Strah pa nam kmalu prežene večerna zarja, ki je v hipu močno osvetlila naša zaskrbljujoča lica. Med hribi so se razprostirale preproste, s »šitli« pokrite kočice in kašče. Na velikem prostranem travniku pa se je kljub pozni uri še pasla živina.

Vse to in še več bi človek moral imeti rad, saj je »NARAVA« v resnici naš pravi in edini bog na tem našem skupnem planetu.

Marija Knez





# KJE VSE DOBITE ČASOPIS PREPIH

- |   |                             |  |                      |
|---|-----------------------------|--|----------------------|
| 1. Prodajalna ANA Pristava                    | Črna na Koroškem            | 47. Kmetijska zadruga LEDINA                 | Turiška vas          |
| 2. Tobak                                      | Črna na Koroškem            | 48. Prodajalna Spoššek TIC                   | Turiška vas          |
| 3. Korotan SP prodajalna                      | Črna na Koroškem            | 49. Prodajalna ZILA SP                       | Dovže                |
| 4. Prodajalna SMARNICA                        | Zerjav                      | 50. Kmetijska zadruga LEDINA                 | Šentilj pri Mislinji |
| 5. Jamnica Zivila                             | Zerjav                      | 51. Tobak 03                                 | Mislinja             |
| 6. Prodajalna HOMLAND                         | Polena                      | 52. Prodajalna ZILA SP                       | Mislinja             |
| 7. Tobak 09                                   | Mežica                      | 53. Prodajalna JANKO IN METKA                | Mislinja             |
| 8. Prodajalna SOLZICA                         | Mežica                      | 54. Kmetijska zadruga LEDINA                 | Dolič                |
| 9. Jamnica Prehrana                           | Mežica                      | 55. Prodajalna ZILA SP Dom                   | Dolič                |
| 10. Mini market                               | Holmec                      | 56. Prodajalna NAMA SP                       | Pameče               |
| 11. Korotan SP prodajalna                     | Leše                        | 57. Prodajalna PECOLER                       | Pameče               |
| 12. Trafika RIEGL                             | Prevalje                    | 58. Prodajalna ALBINA                        | Bukovska vas         |
| 13. Tobak 08                                  | Prevalje                    | 59. Trgovina od A do Z                       | Šentjanž             |
| 14. Korotan SP prodajalna                     | Prevalje                    | 60. Prodajalna Ojstrica SP                   | Šentjanž             |
| 15. Prodajalna Ojstrica                       | Prevalje                    |  | Otiški vrh           |
| 16. Korotan SP prodajalna na Vasi             | Prevalje                    | 61. Prodajalna Diskont MESNINA               | Černeče              |
| 17. Tobak 13 (Čečovje)                        | Ravne na Koroškem           | 62. Prodajalna Ojstrica                      | Libeliče             |
| 18. Tobak 06                                  | Ravne na Koroškem           | 63. Prodajalna Ojstrica                      | Dravograd            |
| 19. Nama veleblagovnica                       | Ravne na Koroškem           | 64. Prodajalna Ojstrica poslovalnica MEŽA    | Dravograd            |
| 20. Korotan SP prodajalna Trg                 | Ravne na Koroškem           | 65. Prodajalna Košenjak                      | DRavograd            |
| 21. Prodajalna VERA (ob tržnici)              | Ravne na Koroškem           | 66. Tobak 04                                 | Dravograd            |
| 22. Prodajalna TANJI (Javornik)               | Ravne na Koroškem           | 67. Prodajalna Oskrba poslovalnica 301       | Dravograd            |
| 23. Prodajalna ARKA (Sance)                   | Ravne na Koroškem           | 68. Prodajalna Ojstrica Blagovnica           | Dravograd            |
| 24. Jamnica SP ŠANČE                          | Ravne na Koroškem           | 69. Prodajalna Ojstrica Diskont              | Dravograd            |
| 25. Jamnica KOROŠKICA (Javornik)              | Ravne na Koroškem           | 70. Prodajalna Ojstrica Delikatesa 2         | Dravograd            |
| 26. Jamnica Diskont 208                       | Ravne na Koroškem           | 71. Prodajalna Oskrba poslovalnica 304       | Dravograd            |
| 27. Jamnica Podjuna                           | Ravne na Koroškem           | 72. Prodajalna Mini Market                   | Dravograd            |
| 28. Jamnica SP (Čečovje)                      | Ravne na Koroškem           | 73. Prodajalna Ojstrica poslovalnica Pohorje | Trbonje              |
| 29. Gostišče Bistro LECNIK                    | Ravne na Koroškem           | 74. Prodajalna Ponudba Ob Jezeru             | Gortina              |
| 30. Prodajalna MAVRICA                        | Brdinje                     | 75. Prodajalna Kmetijska zadruga DRAVA       | Zg. Muta             |
| 31. Korotan SP prodajalna                     | Kotlje                      | 76. Trafika                                  | Muta                 |
| 32. Prodajalna KOTULJKA                       | Kotlje                      | 77. Prodajalna Ponudba SP Pri Vodnjaku       | Muta                 |
| 33. Kmetijska zadruga LEDINA                  | Sele                        | 78. Prodajalna Ponudba Bistvo SP             | Muta                 |
| 34. Kmetijska zadruga LEDINA diskont Stari t. | Slovenj Gradec              | 79. Prodajalna Potrošnik                     | Vuzenica             |
| 35. Prodajalna KOTNIK Stari trg               | Slovenj Gradec              | 80. Prodajalna Ponudba Ob Potoku             | Vuzenica             |
| 36. Kmetijska zadruga LEDINA                  | Podgorje pri Slovenj Gradcu | 81. Prodajalna Ponudba SP                    | Vuzenica             |
| 37. Nama prodajalna Market                    | Slovenj Gradec              | 82. Tobak 11                                 | Radlje ob Dravi      |
| 38. Tobak 02                                  | Slovenj Gradec              | 83. Prodajalna Ponudba SP                    | Radlje ob Dravi      |
| 39. Tobak 01                                  | Slovenj Gradec              | 84. Prodajalna Ponudba Blagovnica            | Radlje ob Dravi      |
| 40. Prodajalna ZILA SP                        | Slovenj Gradec              | 85. Kmetijska zadruga DRAVA prodajalna       | Vuhred               |
| 41. Kolinska kiosk Bolnica                    | Slovenj Gradec              | 86. Prodajalna Ponudba Sp                    | Vuhred               |
| 42. Prodajalna KOLETNIK v S-8                 | Slovenj Gradec              | 87. Prodajalna JOŽICA                        | Vuhred               |
| 43. Prodajalna Kolinska Market (Legen)        | Slovenj Gradec              | 88. Prodajalna Ponudba SMREKA                | Ribnica na Pohorju   |
| 44. Prodajalna PINKI (Legen)                  | Slovenj Gradec              | 89. Prodajalna Ponudba Sp                    | Podvelka             |
| 45. Prodajalna ZILA SP Smartno                | Slovenj Gradec              | 90. Prodajalna Ponudba SP                    | Ožbalt               |
| 46. Prodajalna LONCA                          | Smartno pri Slovenj Gradcu  | 91. Prodajalna Ponudba SP                    | Brezno               |

## NATEČAJ - NATEČAJ - NATEČAJ

Želite zaslužiti za končni izlet ali za svoje druge aktivnosti?

### KAKO?

1. ČZP Voranc d.o.o. Ravne na Koroškem vam za vsakih 10 pridobljenih naročnikov na koroški časopis PREPIH izplača **1.000,00** tolarjev. Šola ali razred, ki pridobi 100 naročnikov, prejme **15.000,00** tolarjev in seveda za vsakih nadaljnjih 10 naročnikov po **1.000,00** tolarjev.

2. Za najbolj uspešen razred bo uredništvo PREPIHA organiziralo brezplačen izlet po Sloveniji (končni šolski izlet).

Naročilnice prejmete od našega distributerja.

Sodelujte v akciji koroškega časopisa PREPIH!

**Naročniki imajo 15 % popust pri ceni časopisa.**

## OŠ Črna - zvesta

Učenci osnovne šole Črna so znani po tem, da radi sodelujejo v raznih akcijah in natečajih, kjer si lahko s skupnim delom pridobijo sredstva za šolsko ali občolsko dejavnost. Tako je ta šola ena redkih, kjer so ostali zvesti prodajanju Prepiha.

Zakaj in kako prodajo Prepih, smo pobarali ravnateljico šole prof. Jožico Ovnič. Povedala je:

»Prepih so naši učenci začeli prodajati že lani, ko so izšle prve številke. V akcijo so se vključili osmi razredi, ki so provizijo porabili za končni izlet, ter tretji razredi, ki so zbirali denar za šolo v naravi – bili so na Debelem Rtiču.

Vodstvo šole učencev pri takih akcijah seveda ne ovira, temveč jih spodbuja. Pomagamo jim tako, da denar oddajo na tajništvo šole, ki poskrbi za plačilo predstavniku Prepiha.

Zal je Prepih čez počitnice

nekako presahnil in se znova prebudil šele proti koncu lanskega leta. Ko je začel znova bolj redno izhajati, so se za prodajo prijavili 7. razredi, ki so tako že zdaj začeli zbirati denar za zaključno ekskurzijo. Letos Prepiha prodajo nekaj manj kot lani. Težko bi rekla, da so razlogi za to v vsebini. Menim, da na prodajo močno vplivajo socialne razmere in konkurenca med časopisi. Naši učenci namreč prodajajo tudi Večer in 7D, kjer so po številu prodanih izvodov na prebivalca trenutno prvi v Sloveniji. Prepiha bi morda prodali več, ko bi izhajal redno in bi bil tednik. To bi bila za učence, ki zbirajo denar za skupno blagajno, tudi večja in bolj zanesljiva spodbuda.

Imamo pa nekatere zveste kupce, ki Prepih vzamejo redno, kot bi bili naročniki. Tudi sama ga vedno preberem.«

M.P.





**ABANKA D. D. LJUBLJANA**

61000 Ljubljana, Titova 40 / tel. 061 112 112 / fax.  
061 314 535

**ABANKA P.E. MARIBOR**

AGENCIJA  
SLOVENJ GRADEC  
Šolska 5 / tel. 0602 41-116, 42-117  
fax. 0602 41-012

**BANKA PRIJAZNIH IN PODJETNIH LJUDI**

## KOROTAN<sup>p.o.</sup>

Ravne na Koroškem  
Čečovje 6  
tel.: 0602/22-711, 21-476  
fax: 0602/23296  
ŽR 51830-601-22865



– **POSLOVALNICE Z GRADBENO TEHNIČNIM BLAGOM IN POHISTVOM** so pripravljene, da vam ustrezajo z vsem, kar potrebujete za gradnjo in opremo stanovanja, s konkurenčnimi cenami, solidno in hitro postrežbo.

Če boste obiskovali poslovalnice Trgovskega podjetja **KOROTAN** kjerkoli od Črne do Raven, boste v vsaki poslovalnici odkrili posebno ponudbo blaga.

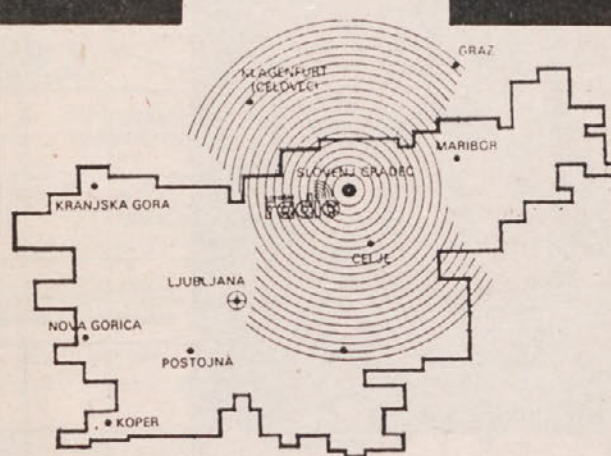
– **V POSLOVALNICAH Z ŽIVILI** vam v mesecu aprilu nudimo bogato izbiro delikatesnih mesnih izdelkov, kave in še kaj po ugodnih akcijskih cenah.

– **POSLOVALNICE S TEKSTILOM, METRAŽO, PERILOM...** vam nudijo ugoden nakup, znižane cene, razprodajo določenih vrst blaga in lepo izbiro za spomladanske nakupe.

**KUPCEM NUDIMO UGODNO PRODAJO  
NA KREDIT IN ČEKE.**

## NAUE<sup>NTU</sup>

SLOVENJ GRADEC 62380  
SLOVENIJA  
Stari trg 307  
telefon: (0602) 43-147,  
42-611  
telex: 33398  
telefax: (0602) 42-609  
NTU SG



koroški  
**radio**  
slovenj gradec

UKV 97,2 IN 88,9 MHz STEREO

**\*TEPPSA\* d.o.o.**

IZDELAVA PREHRAMBENE  
EMBALAŽE IN STORITVE  
SL. GRADEC Tel. 44-06

Izdelava prehrambene embalaže  
zunanja, notranja trgovina - zastopstv  
zaključna gradbena dela

**TEPPSA d.o.o.**  
Heroja Vrunča 8, Slovenj Gradec  
Tel. 0602 - 44-065



## Naročilnica

Naročam časopis PREPIH

Ime in priimek \_\_\_\_\_

Kraj in poštna št. \_\_\_\_\_

Naslov \_\_\_\_\_

Podpis \_\_\_\_\_

Naročilnico pošljite na naslov: Uredništvi Prepiha, 62390 Ravne na Koroškem, Čečovje 5.

Naročnino bomo obračunavali trimesečno vnaprej.

Naročilnica velja za leto 1992 in do preklica.

**ODPRTI TELEFON ZA OTROKE IN ODRASLE V STISKI**



(0602) 23-399, 23-004

SREDA: 17.-19  
PON.-PETEK: 12.-13.  
POD ŠIFRO »PRIJATELJ«

## mali oglasi

**PRODAM** elektromotorje: 3 KW - 1400 obr./min. 1,5 KW - 1410 obr./min.. Telefon: 35-615.

**PRODAM NOVO** električno uro za dnevni in nočni tok po 20 % nižji ceni kot v trgovini. Telefon: 21-355.

**UGODNO** prodam skoraj nov pisalni stroj v kovčku. Telefon: 22-654 med 19. in 21. uro.

**PRODAM LADO** 1300 S, letnik 1984. Cena po dogovoru, informacije na tel.: 22-888.

## dežurstva

### DEŽURNI ZDRAVNIKI

**Ravne na Koroškem (tel. 21-211):** za oba dežurna okoliša (Ravne - Prevalje in Mežica - Črna) je dežurstvo urejeno ponoči, ob koncu tedna pa od sobote, od 13. ure, do ponedeljka, do 6. ure.

**Slovenj Gradec (tel. 41-031, int. 417):** dežurstvo je urejeno vsak dan ponoči, ob koncu tedna pa od sobote, od 14.30, do ponedeljka, do 7. ure.

**Dravograd (tel.: 83-351):** dežurstvo je urejeno ves teden ponoči, ob koncu tedna pa od sobote od 13. ure, do ponedeljka do 7. ure.

**Radlje ob Dravi (tel.: 71-121):** dežurstvo je urejeno vsak dan ponoči, ob koncu tedna pa od sobote od 14. ure, do ponedeljka do 7. ure.

### VETERINARSKÉ POSTAJE

Telefonske številke veterinarskih postaj (informacije o dežurnih veterinarjih so stalne):  
Dravograd: 85-079, Radlje ob Dravi: 71-167, Slovenj Gradec: 41-187, Prevalje: 31-340.

### LEKARNE

**Ravne na Koroškem (tel. 22-292):** ob delavnikih je lekarna dežurna od 20. do 22. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. in od 16. do 22. ure.

**Slovenj Gradec (tel. 41-112):** ob delavnikih je lekarna dežurna od 19.30 do 21.30, ob nedeljah in praznikih pa od 8.30 do 11. in od 16. ure do 21.30.

**Radlje ob Dravi (tel. 71-115):** ob delavnikih je lekarna dežurna od 20. do 22. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. in od 18. do 22. ure.



KEM. SIMBOL ZA ŽVEPLO	SKUPAJ	IME SLOV. PESNICE MUSER	TINE OREL	VEZNIK	PRIMOŽ SIMONITI	ELEKTROKARDIOGRAM	GORSKA GHOTAV DERUSKIH ALPAH	MOŠKO IME	SKRAJ. TUJE MOŠKO IME	ETIK	NASELJE NA ATOLU MALDELAP
UNITED NATIONS			REDKO ŽENSKO IME	DELČEK DROBEČ	SLOV. SLAVIST JOŽA MOZOLJ						
VRSTA GLASBIL						ANTON NOVAČAN ERVIN FRITZ			OSEBNI ZAIMEK		
TUJE MOŠKO IME	MIT. PODZEMLJE	DEL ROKE HEKTAR						KUHANA MOČNATA ALI MESNA JED	VSE V REDU KARANT. KNEZ		
											IME AVST. SHUČARJE WAHTER
SESTAVLJEN P. NOVAK	OSLAK VINKO GRALF RYAN						IZCG - DEK IGLAV-ČEV				
OTROK OTROČAJ					IVAN ČANKAR SAMEC D. ŽIVALJ	ARAB. ŽRDEČ	NENA DEN DVIČ	IME PESNIKA ŽUPANČIČA			
NIKDO						IGRALNA KARTA SANJE		JUŽNI SADEŽ ... PBAKA NIKOLA			
EKO-NOMSKA ŠOLA		POL. DEJAVNA ŽEN. OSKAR ČEBULJ							LUČAJ KEM ZNAK ZA LANTAN		
MESTO V INDIJI				ŽENSKO IME		LEPA TRAVNIŠKA CVETICA					
PREBIVALEC LIKE				SVETOPISEMSKA OSEBA		SLIKAR MEŠKO					





**TOVARNA MERIL**  
POSLOVNI INŽENIRING, d.o.o.  
SLOVENJ GRADEC

Francetova 16  
telefon: (0602) 341--231

Na novo odprta prodajalna v prostorih Tovarne meril in Poslovni inženiring (odprta v času od 7. – 15. ure)

**Iz svojega obsežnega rednega programa nudimo:**

– **galanterijski program** (kuhinjske deske, kopalniške sete, pohištvene elemente, gozdarske mere, lesene metre in libele)

– **merilni program** (libele, metre, kotnike in precizna merila; pomična merila)

– **šolski in pisarniški domači in uvožen program** (trikoti, ravnila, tehnični svinčniki, kemični svinčniki, flumastri, keramični peni in kalkulatorji)

**Iz dodatnega programa vam nudimo:**

AKUSTIKO

– TV aparati, radio aparati, video rekorderji, tekstil in razni tehnični artikli

Kot posebno in po zelo ugodnih cenah nudimo **trenerke** (moške, ženske in otroške).

**OBIŠČITE NAS, ZADOVOLJNI BOSTE!**

## ZAVAROVALNICA

M A R I B O R

**POSLOVNA ENOTA SLOVENJ GRADEC**  
(Avtobusna postaja)  
Tel.: 0602/41-595, 41-813

**PREDSTAVNIŠTVO:**

– RADLJE OB DRAVI, Tel.: 0602/71-941

– RAVNE NA KOR., PREŽIHOVA UL. 24,

– Tel.: 0602/21-346

– DRAVOGRAD, TRG 4. JULIJA, Tel.: 0602/83-071

**V 365 DNEH JE LAHKO SAMO EN DAN NESREČEN.**

**NE PUSTITE SE PRESENETITI!**

**ŽIVLJENJE GRE  
NAPREJ IN MI Z VAMI**



**Hoteli**  
Slovenj Gradec

62380 slovenj gradec

glavni trg 43

telefon uprava: 0602/41-208

telefon direktor: 0602/41-039

telefax: 0602/43-179

telefon hc: 0602/42-295

**KOMPAS HOTELI  
SLOVENJ GRADEC**

*SE PRIPOROČAJTO ZA OBISK  
V SVOJIH POSLOVNIH ENOTAH*

*HOTEL KOMPAS  
HOTEL POHORJE  
GOSTILNA DOM  
PIZZERIJA TURIST*

*IZBIRALI BOSTE LAHKO MED BOGATO  
PONUDBO JEDI IN PIJAČ.*

## NAMI

**VELEBLAGOVNICA**  
Slovenj Gradec, d.o.o.

Izkoristite možnost nakupa ŽIVIL v vseh prodajalnah NAME do 15. 4. na DVA ČEKA!

**20 % popusta** konfeksijski izdelki POMLAD-POLETJE 92 za gotovino

**10 % popusta** konfeksijski izdelki POMLAD-POLETJE 92 na dva čeka

Prodaja na 3 čeke in do 15. 4. tudi na štiri čeke brez obresti.

**10 % popusta** hladilne torbe za gotovino

**5 % popusta** hladilne torbe na dva čeka do 10. 4. 1992

Bogata izbira moških, ženskih in otroških obuval, do 15. 3. pa še dodatni popust za modele, ki stanejo več kot 2.500,00 SLT, **10 %** za gotovino, **5 %** na dva čeka.

**UGODEN NAKUP V PRODAJNEM CENTRU OB BLAGOVNICI:**

PREMOG: – **4 % popusta** za gotovinsko plačilo ali plačilo na dva čeka (prvi takoj, drugi pa po 30 dneh)

**NOVOST v prodajnem centru** je **5 % POPUSTA** na živila, čistila, čistilni pribor, toal. papir... za vsak nakup, neglede na znesek.

Za nakup nad 500 SLT pa že kar **8 % POPUST** in celo **10 %** za nakup 10.000 ali več SLT.

Pri nakupu pijač, če se odločite za nakup celega zaboja ali kartona, vam priznavamo **10 % popusta** na brezalkoholne in **8 % popusta** na ostale pijače.

**KDOR IŠČE, TA NAJDE – V NAMI!**



# Racionalles

d.o.o. SLOVENJ GRADEC

VEDNO NAJCENEJE

- OKNA - POLKNA - ROLETE
- VRATA FURNIRANA
- GARAŽNA IN VHODNA VRATA
- FURNIRANE STENSKÉ OBLOGE
- PARKETI VSEH VRST
- LADIJSKI POD IN MASIVNE OBLOGE
- OSTREŠJA VSEH VRST
- TEGOLA »CANADESE« IN »BRAMAC«
- VSE VRSTE REZANEGA LESA

**ZA  
GRADITELJE**

**ZA  
GRADITELJE**

ČE SE DOBRO KUPI, JE ŽIVLJENJE LEPŠE!

KLIČITE - PRIDITE - ODPELJITE

INFORMACIJE: TEL. 0602 41-160, 41-941, FAX. 41-063



KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

**Zavarovalnica Triglav**

POSLOVNA ENOTA  
KOROŠKA

Slovenj Gradec  
Voranev trg 2  
Tel.: (0602) 41-842,  
41-843

PREDSTAVNIŠTVI:

Ravne na Kor.: 23-759  
Radlje ob Dravi: 73-025



**RENAULT**

**AS AVTOSERVIS**



**ZASTAVA**



**ŠKODA**



**Volkswagen Group**

Oficiální sponsor  
XXV. letních olympijských her

**VAM NUDI:**

**SLOVENJ GRADEC p.o.**

KIDRIČEVA 4, 62380 SLOVENJ GRADEC  
TEL.: 0602/ 41-002, 41-491, FAX.: 41-489

- Prodaja vozil iz programa renault in škoda
- Prodaja rezervnih delov za renault, škodo in zastavo
- Garancijska popravila za renault, škodo in zastavo
- Tehnične preglede, registracijo vseh motornih vozil ter izdajo in montažo novih registrskih tablic
- Avtokleparska, ličarska dela in antikorozivna zaščita za vsa motorna vozila

**POPUST!**

**PRI NAKUPU VOZIL IZ PROGRAMA  
RENAULT, KOLIČINE OMEJENE**

PREPIH

Od javnosti odvisen časopis.  
Izdaja ČZP »VORANC« d.o.o. Ravne na Koroškem. Direktor: Niko R. Kolar.

Glavni in odgovorni urednik Vojko Močnik. Naslov uredništva:  
Ravne na Koroškem, Čečovje 5, tel. št.: (0602) 22-999.

Tiska Grafika Prevalje. Na osnovi mnenja Republiškega sekretariata za informiranje št. 23/105-92 šteje časopis med proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

Nenaročenih tekstov in fotografij ne vračamo.